ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4992 — 8/21 ՅՈՒԼԻՍ 1902 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 15 ՐԷՊԻՒԼ ԱՒԵՐ 1320 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4992

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ول ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորաւուլկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կրվերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20 — 20 ՓԱՐԱ. 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԿԱ.

Փոխան վարձանքի... դպրոց,— տնա վերջին շաբթուան սիրունիկ լուրը զոր հաղորդեց մեզ Աւետեաց թղթակից Պ. Աբէլ Ապրահամեանց Կովկասէն: Ի՞նչպէս գտաք այս նորանշան բարեգործութիւնը, որուն առջեւ նահմանան թերեւս Եանքիներուն անակնկալներն անդամ: Նոր Աշխարհէն այս օրինակ բարեգործութիւնն չէր հռչակուած տակաւին, եւ Հիմնական ջահերը այսչափ պայծառ ճառագայթներով դեռ չէին ճառագայթած առագաստի մուտքին առջեւ: Խօսնայր մը, Պ. Աւետեան, եւ իր խօսակիցը, Օր. Թարասեան, համամիտ բարեսիրութեամբ ծնունդ տալ կ'առաջադրին աղջկանց վարժարանի մը թէհրանի մէջ, եւ երկու կողմի պարագաներն ալ յօժար կը գտնուին նպաստելու այս գաղափարին իրականացման: Ապահովապէս՝ առաքինութեան դերազանցութիւնը պիտի մնայ սակայն Օր. խօսակցելին կողմը, քանի որ աղնուութիւն սիրով կը հրաժարի իր սեւին յատուկ զարդասիրիկ ցանկութենէն, զոր Ոսկերերան կանանց մեծագոյն թերութիւնը նկատած է այն ժամանակներուն մէջ անշուշտ:

Միայն թէ այս առաքինութեան օրինակը կրնայ ընդհանրանալ, եւ եթէ այո՝ պէ՞տք է ընդհանրանայ, ինչպէս հարնի քի եւ յոլովարաւորութեան առթիւ Հիւանդանոցին նուիրեալ փոխան–ծաղկեփունջերու ու ծաղկեպսակներուն: Եթէ ամէն հարուստի նշանախօսութիւն դպրոցի մը հաստատութիւն տար, այն ատեն ի՞նչպէս կարելի էր զաւակ հացնել բացուած՝ դպրոցներուն: Տարին, օրինակի համար Պոլսոյ մէջ, տասը քսան դպրոց բացուած պիտի տեսնէինք, եւ մեր բոլոր հոգը պիտի ըլլար աշակերտ կամ աշակերտուհի հացնելու դժուարութիւնը, քանի որ գիտենք թէ նոյն իսկ վեց զաւակի տէր ծնողը չատ ցանցառ կարելի է գտնել մեր մէջ: Թողլով ուրեմն, դէթ մեր մասին, նոր–նոր դպրոցներ հաստատելու պարագան, արդէն գտնուած դպրոցներուն նպաստելու գրդիռ մը չի՞ կրնար ըլլալ մեզ Տէր եւ Տիկ. Աւետեանի ընծայած դեղեցիկ օրինակը Պարկասանի խորէն, ազնիւ թելադրութիւն մը չա՞ժրեր ըլլալ մեր մեծատանց, օրինակի համար, փոխանվարձանքի մը նուիրելու Ուսուցչաց Օգնութեան Մնտուկին, որ ցայսօր դեռ ի վիճակի չէ նպաստելու բազմամեայ վաստակաւորներուն, հրատարելով այս նպաստաւոր հարենական գոհարի մը ակնախիրվ փայլէն կամ չրջադեստի մը խորչիսորչուն չգեղութենէն: Իրաւ է որ հարիւրի չափ բօյխա եւ մազուրխա նուիրուած են ի նպաստ Մնտուկին... առանց դաշնակի, բայց Հոգաբարձութիւնը հարկաւ կը խորհի... նուագանդէսը մը սարքելէ առաջ, հայթայթել կանոնական 300 ոսկւոյ դրամագլուխը,—որուն գրեթէ կէսը հաւիւ դոյացած է ցարդ ուսուցչական նուիրատուութեամբ միայն:

* * *

Արդարեւ կը դմայլի մարդ լսելով կամ կարդալով այդ կարգի բարեգործութեանց լուրերը, զոր տեղացի թղթակիցները կը հաղորդեն յաճախ Պոլսոյ հայ օրագրութեան: Տիպիսէն հաւիւ երկու չաթի առաջ տեղեկութիւն տրուած էր թէ վաճառական Պ. Բաղդասար Արսլանեանց 30000 ռուպլի կտակեր է Դէորգեան Ճեմարանին եւ 3000 ռուպլի Օձուն գիւղի եկեղեցւոյն եւ ասկէ վերջն էր որ լսուեցաւ Իսմայիլի կտակին լուրը:

* * *

Իսկ Պատրիարքարանի չրջանակին մէջ նշանակելի պարագայ կրցայ գտնել ես, — բաց ի Մայր–եկեղեցւոյ սորված–փոքրիկ (Տ.) Դէորդ քահանային Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ յարուցած հարսանեկան դայթակղութենէն, — յուսնիսի վերջին չաբթուան մէջ կատարուած նշանախօսութեանց ցուցակը: Հազիւ այն միւս «usnրին» ատենանի դայթակղութիւնը մոռցուած, նոր մը կու գայ բռնել անոր տեղը... ոչ անշուշտ վերին ասիճանէ: Մինչեւ յիսունմոց խաչ առնողները էֆէնտի յորդորուած են այդ պաչտօնապէս հաղորդուած ցուցակին մէջ, եւ անկէ վար առ հասարակ ադամ նշանակուած: Բարեբախտաբար աղջիկներուն համար նոր վերադիր մը չեն փնտռած. վերէն վար ամէնքն ալ օրիորդ կոչուած են. ապա թէ ոչ՝ կրնային գտնել տուտու մակդիրը եւ դրել. Լեւոն ադա Գամպէրեան ընդ Խանումի տուտուի Կիւէլկէօզեան: Վերջապէս Պատրիարքարանը հաւասարութիւն չընդունիր զանազանդասակարդերու մէջ, նո՛յն իսկ նշանախօսութեան առթիւ, որ եկեղեցւոյ Խորհրդի մը նախարանն է: Այնուհետեւ արամաբանական ըլլալու համար՝ քառասունէն վեր եղող, — տարիք չհասկցուի, — աղջիկներուն օրիորդը քիչ էր. բայց թիւ ըսելու էին, որպէս զի վերի արտին օրիորդներն ալ զոհացում գտնէին իրենց դասակարգին պատկանեալ էֆէնտիներուն պէս: Բայց ըստ իս, եւ ըստ ամենայն աչխարհի, վայելուչն ու պատշաճը ուզող մարդ է, որ եթէ անսպասեալ արքայութիւն չի տանիր, մարդկութեան ու քաղաքակրթութեան օթեւանը կ'առաջնորդէ ապահով: Եւ այս ուղիղ ճամբան է՝ տէր եւ օրիորդ անուանել խօսնայրն ու խօսեցեալը, ինչ ատեճանի ալ պատկանին, այսինքն՝ ձրէն մինչեւ կամաւորը միեւնոյն վերադիրով անուանել, կամ պարզապէս առանց որ եւ է վերադրի, ինչպէս կարծեմ կ'ըլլար ասկէ առաջ առանց անպատեհութեան:

Ա.ՐԻՏ

ՎԱՏԱՀԱՄԲԱՒԻՉ ԹՂԹԱԿԻՑ ՄԸ

Ծաղիկ օրաթերթին Կարնոյ հանրածանօթ թղթակիցը, Բդեցի Մանկան Վարժարանեան (*), նոյն թերթին 365րդ թիւին մէջ կը գրէ մայիս 25 թուականով.

«Զորեքչաբթի իրիկուն, Սանասարեանի տեղւոյն թիւնը (*) երբ ջերմուկները (*) դացած էր, ստացաւ Կեդր. Խնամակալութեան մէկ հեռագիրը՝ որ կը յանձնարարէր իրեն վարժարանին պաչտօնականներն մէկը փութով Խարբերդ ղրկել: Այդ պաչտօնեան՝ վարժարանին ուսուցիչներէն Գուլյուճեան (*) էֆէնտին է, որ օժանդակ նշանակուած է Մելիտոսեան էֆ.ի, Խարբերդ, Սորսորի վանքին դեռնին (*) նկատմամբ կատարուելիք քննութեանց համար:»

Կ'երեւի թէ այդ երանելի թղթակիցը, իր յօդուածները գրելու պահուն, իր գրիչը փոխանակ թանաքամանին մէջ խօթելու, երբեմն սիւմամբ օղիի դատարկին մէջ կը թաթխէ, ըստ որում անձիդ են գրած բաները, ինչպէս որ ինքն ալ ասոր կը վկայէ՝ երբոր կարդը թանաքամանին կուգայ: Այսպէս, կ'ըսէ թէ Սանասարեանի տեսչութիւնը ջերմուկները դացած էր, առաջին սուտ. վասն զի նախ՝ տեսուչները առաձինին դացած չէին, այլ՝ ինչպէս վարժարանին կանոնները կը տրամադրեն՝ բոլոր աշակերտները չրջադայութեան տարած էին, երկրորդ՝ տեղն ուր դացած էին՝ ո՛չ Իլիճէ կը կոչուի, ոչ ալ Սուուդ–Զերմիք, եւ ոչ ջերմուկներ (իր բառով), այլ Ս. Լուսաւորչայ վանքը: Կ'ըսէ թէ Կեդր. Խնամակալութեան հեռագիրը կը յանձնարարէր փութով Խարբերդ ուղարկել վարժարանին պաչտօնականներէն մէկը, եւ թէ այդ պաչտօնեան Գուլյուճեան էֆէնտին է: Ահա չորամտորէն յերիւրուած սուտ մին ալ, եւ ո՛չ թէ սխալ, ինչպէս ինքը կը կարծէ եւ իբր բարեմտորէն ուղղելու ջանասէր կ'ըլլայ, վասն զի, ի՞նչ ազնիւ դիտումով որ ջերմուկները (*) կը չփոթէ Ս. Լուսաւորչայ վանքին հետ, միւնոյն դիտումով Գուլյուճեանը կը չփոթէ ձիլէրճեանի հետ, մանաւանդ որ—չենք գիտեր ո՛րմէ— ամիս առաջ արդէն տեղեկացած էր թէ այս վերջինը պիտի երթար Խարբերդ: Վերջապէս կ'ըսէ թէ Մելիտոսեան էֆ. եւ իր օժանդակը քննութիւններ պիտի կատարեն Սորսորի վանքին գեռնին նկատմամբ: Ընթերցողներն արդեօք ի՞նչ կրցին հասկընալ այս բառերէն. անպատճառ մարդաբէական ոգի պարտէին ունենալ՝ հասկընալու համար թէ կատարուելիք քննութիւններուն առարկայ պիտի ըլլան ոչ թէ Սորսորի վանքին ցամաք գեռնը (ինչպէս կ'երեւակայէ թղթակիցը՝ իբր թէ խնդիրը երկրաբանութեան կամ երկրագործութեան վրայ ըլլար), այլ՝ այդ գեռնին վրայ կառուցուելիք չէնքը, չինութեան ծախքերը, տաղանդաւորներուն ընթացիկ դիները, վարպետներուն ու դրծաւորներուն օրականները, ինչպէս նաեւ նպարեղէններու գիները, եւն., եւն.:

Ցիչեալ թղթակիցը Ծաղիկի 369դ թիւին մէջ ալ կը գրէ մայիս 28 թուականով.

«Սանասարեանի ուսուցիչներէն Պ. Դէորդ Ճիլէրճեան վաղը Խարբերդ կը մեկնի կեդր. Խնամակալութեան կողմէ հեռագրով տրուած հրահանգին համաձայն: Ի՞նչ պիտի ընէ Պ. Ճիլէրճեան (որուն անունը—այսինքն՝ մականունը—սխալմամբ—այսինքն՝ դիտմամբ— Գուլյուճեան գրած էինք ասկէ առաջ). եթէ Պ. Ճիլէրճեանի պաչտօն տրուած է Սորսորի վանքին հողերը (*) քննելու եւ յարմար կամ անյարմար ըլլալը տեղեկագրելու, եւ եթէ Պ. Ճիլէրճեան յառաջիկայն պարզելիք (*) տեսութեանց (*) վրայ վարժարանին փոխադրման վերջնական որոշումը պիտի տրուի, հիմակուց այդ խնդիրը ջուրը ինկած նկատելու է, որովհետեւ Պ. Ճիլէրճեան իր բնագէտի (*) ամբողջ հանճարը պիտի թափէ հաւատցնելու համար թէ անյարմար է Սորսորի վանքը: Եւ ասիկա անոր համար է (եղե՛ր) որ տեսուչներէն անմիջապէս վերջ՝ այդ պարոնն (*) է որ հողի կու տայ (եղե՛ր) Կարինէն դուրս չելլելու (եղե՛ր եղե՛ր):»

Իսկ յիշեալ թերթին խմբագրութիւնը, իր թղթակցին այրած պիրը մխիթարելու կամ գէթ իր թղթակիցը որոտնդեցնելու մտօք, հաճած է հեռագայ տողերն աւելցնել անմիջապէս ստորեւ.

«Նկատելով որ Պ. Ճիլէրճեան Խարբերդի մէջ պարզ օժանդակ մը պիտի ըլլայ միայն Մելիտոսեան էֆ.ի, որ Կեդր. Խնամակալութեան կողմէ իր քննիչ ըրրկուած է Կարին (***), չենք կարծեր որ իր կողմէ տրուած (այսինքն՝ տուելիք) աւելի կամ նուազ վաւերական վկայութիւններ կարենան աղդել Կեդր. Խնամակալութեան վրայ, որ վերջապէս որոշած է արդեն վարժարանին տեղափոխութիւնը:»

Ցիչեալ թղթակիցը պարզապէս անյարմար կը գտնէ եղբօրս, Պ. Դէորդ Ճիլէրճեանի անուանումը, եւ միանգամայն կը յանդգնի խնդրոյ տակ ձգել անոր ուղղամտութիւնը, զոր սակայն միտամուռ կը հաստատեն բոլոր գիները ճանչցողները: Թողո՛ւնք այս ոչ–պաչտօնական նպաստաւոր վկայութիւնները, չենք գիտեր թէ յիշեալ թղթակիցը ինչպէս կը համարձակի անյարմար նկատել անուանումն այնպիսի՛ պաչտօնեայի մը, որուն ուղղամիտ ըլլալը կամ չըլլալը իրմէ չատ ու չատ աւելի յայտնի է Վսեմ. կտակագարին ու Կեդր. Խնամակալութեան, որոնք ի հարկէ յիշեալ թղթակիցէն աւելի լուրջ կերպով ի նկատ առած էին այս կէտը՝ անուանումի դործողութենէն առաջ: Ի՞նչ, մինթէ Ն. Վսեմութիւնն ու Խնամակալութիւնը պարտաւոր էին Մամիկոն Ճանթիմիրեանի գիմել, խնդրելով որ այս պարոնը բարեհաճի (*) հաստատել իրենց կատարած ընտրութիւնը, որպէս զի մի դուցէ տարակարծիք գտնուի այս մասին, եւ կամ մի դուցէ Պ. Ճիլէրճեան վայելած չըլլայ Ծաղիկի կրթասէր ուսանասիրութիւնը: Իսկ եթէ յիշեալ թղթակիցը կը փափաքէր ինքզինքը ընտրելի ներկայացնել յինքզինքը անհամեմատ աւելի բանգէտ ու բնագէտ կարծելով, կարող էր՝ փոխանակ Ծաղիկի խմբագրութեան Խնամակալութեան գիմել, որպէս զի ինքը պաչտօն ստանար (իր իսկ բառերով) Խարբերդ երթալու, Սորսորի վանքին հողերը (***) ձեռնհասորեն քննելու, յարմար կամ անյարմար ըլլալն անկողմնակալորեն տեղեկագրելու, իր օգտակար տեսութիւնները պարզելու, փոխադրման որոշումը արդիւնաւորելու, վերջապէս այդ խնդիրը միանգամ ընդմիշտ ջուրը չձգելու, որպէս զի Պ. Վարժապետեան իր թղթակցի ամբողջ հանճարը թափէր հաստատելու համար թէ յարմար է Սորսորի վանքը, մանաւանդ վասն զի կարդ մը մարդոցմէ անմիջապէս վերջը՝ այդ պարզն է որ հոգի կու տայ Սանասարեան վարժարանին Կարինէ դուրս—Խարբերդ կամ այլուր — փոխադրումին: Իրօք, մարդ բաւական տարամիտ ըլլալու է, որ հաւատ ընծայէ յիշեալ թղթակցին այս նպատակաւոր խօսքերուն, ու համոզուի թէ Սանասարեան վարժարանի մէջ ուսուցչական պաչտօն վարող Արաբկիրցի մը, որպիսի է եղբայրս՝ Պ. Դէորդ Ճիլէրճեան, չի փափաքիր եղեր նոյն վարժարանին Խարբերդ փոխադրուելուն, իր բնավայրէն 17 ժամ միայն հեռու պաչտօնավարելուն:

Կարին, 29 յուլիս ԳՐԻԳՈՐ ՃԻՃԻՐՃԵԱՆ
(Մնացեալը յաջորդով)

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՈՐՁԱՊ ԴԻՒՐԻՆ Է ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԸՍՏԱՆԱԼՆ ԵՒ ԱՆԱԼՆ

(Շար. տաբաք օրուան թիւն եւ վերջ)

Հիմա դիպրոց երթանք. պահ մը մնանք, աչակերտ կամ վարժապետ ըլլանք: Այսօր, նորընտիր թաղ. ազատները կամ հոգաբարձու էֆէնտիները դպրոցը պիտի այցելեն. անոնցմէ առաջ դպրոցը ըլլանք: Ահա կուգան խմբովին, ուշադիր եղիք. իւրաքանչիւրը իր գիտցած եղանակովը փորն ու կուրծքը ուռեցուցած է. դանդաղ քայլերով կը մօտենան դպրոցին դուռին, մէջ ջերմին կը խօսին դաստիարակութեան վերայ իրենց ունեցած ըմբռնումի մասին. երբեմն բարձրաձայն կը խնդան, երբեմն իրարու քաղաքավարական ձեւեր կը բանեցնեն մինչեւ անձնապէս իրարու անծանօթ եւ մէկ օրէն միւսը իրարու գործակցելու կանչուած այդ անձերը, որոնք անկէ առաջ բնաւ չեն հետաքրքրուած վարժարանով եւ սովորաբար վարժարանին տուած իրենց պաչտօնական այցելութիւնն է նաեւ անդրանիկ այցելութիւնը իրենց թաղին վարժարանը: Հիմա մտնցած են դուռին. տնտեսը, որուն միակ նպատակը կ'ըլլայ միշտ աղէկ երեւալ այս յարատեւ էֆէնտիներուն, որոնց մէկ քմահաճութիւնը կախում ունի իր ապրուստը, իսարին ակնածանքով եւ քաղաքավարութեամբ դուռը կը բանայ եւ հրամանի սպասելով հանդերձ մտովին կը չափէ այս նորեկ աղտները կամ էֆէնտիները—քանիներ՞ փոխած է, տեսնենք այս անգամ ո՞վ զով պիտի փոխէ:

Տեսարան կը մտնին հոգաբարձուները: Առաջին գործերնին կ'ըլլայ մէկ մը իրենց հետ այնքան քաղաքավարութեամբ վարուող ծառային երեսն ի վեր պոռալ այնպիսի կոչտութեամբ, որուն չեն կրնար իշնել նոյն իսկ ծառաները, ըլլան անոնք չենական. չմոռնանք ըսելու որ հոգաբարձուն հաւատք կալուած է թէ այսպէս պէտք է վարուի մարդ, երբ հանրային պաչտօնի մը կոչուի, թէեւ չատ անգամ իր կրթութեան աստիճանը տալ նպատաւոր է այս քաղաքագիտութեան:

Առաջին խօսքերնին կ'ըլլայ բարձրաձայն յանդիմանել անտեսը տեղւոյն վրայ, անոր համար որ հոս փոչիի հատիկ մը, հոն թղթի կտոր մը թողուցեր է անհոգութեամբ: Նկատեցէք որ այս լեզուն եւ գործելու եղանակը չպիտի փոխուի բնաւ: «Սա լաստիկները հոն դի՞ր. նա ոռքի ամանները անդամ մը ալ հոս չտեսնամ»:

Տնտեսին դասը տուած եղաւ, դանք հիմա աչակերտներուն եւ ուսուցիչներուն: Ո եւ է դասարան մը ենք. գիտէք անչուշտ որ հոգաբարձուները իրաւունք ունին դասը ընդհատելու, ամբողջովին դադրեցնելու կամ դայն անօգուտ դարձնելու կամ խանդարելու, այնպես չէ՞: «Պարոն, դուք հոս ինչո՞ւ նստած էք. նախ դուք տակէ ելէք, անդամ մըն ալ ձեզի առ գրատեղանին վրայ չտեսնամ». յետոյ «մինչեւ, կամ էֆէնտի, չեմ ուզեր որ տղաքները իրարու հետ դաս սորվին կամ իրարու բան հարցընեն. ուրիշ անդամ չտեսնամ». «դասի ատեն սա մտա վերցընելն ի՞նչ պիտի ըլլայ, եւ սա ի՞նչ ադմուկ է. դասին մէջ ոչ մէկուն ձայնը պիտի ելլայ. մենք ալ դպրոց գացած ենք, բայց ասանկ չէինք ըներ, աւելի կանոնաւորութիւն կար. սա ի՞նչ խայտառակութիւն է»: Այս չեչտին վրայ չարունակեցէք դուք մտքով այն անհամեմատ դիտողութիւնները զոր հոգաբարձուները կարդալ կուգան ընելու, առանց սակայն դիտնալու թէ եթէ վարժապետները իւրաքանչիւրին ըսածին հետեւէին, օրը ասան անդամը քիչ ուղղութիւն պիտի փոխէր վարժարանը: Բարեկամ վարժապետներէն հաւաքած տեղեկութիւններուս մէջէն քանի մը իրական պատանդումներ մէջ բերեմ. հոգաբարձուներ եկեր են որ դրասենեակին սրբիչներուն թաշչայ ըլլալը պատնէշներ են, մէկը ասը վայրկեանի դադարները հակամանկավարժական դասեր է, միւս մը դասաժամերը առհասարակ մէկ ժամու վերածելը յարմար տեսեր է. ուրիշ մը դասաւանդութեան մէջ իր նախընտրած մեթոտն է առաջարկեր: Մէկը կուգայ դասի ատեն դաս տալու եղանակը կը սորվեցնել աչակերտին, միւսը տղոց գրբարանները կամ դարանները կը խառնէ, ուրիշ մը ճաչի ատեն տղոց կ'ապդարարէ որ մայրերնուն ըսեն որ հացը պատաբի վերածուած դնեն սակառներուն մէջ: Կամ թէ տղաք արշալոյսին դպրոց առնելու եւ իրեկնամուտին միայն տուն դարձնելու է եղեր: Այսօրվան դիտողութեանց հաւմամա, տղաք դրօսանքի ժամանակ իրենց դասերով կամ օրաթերթ կարդալով, կամ պարզապէս չրջադայելով պէտք է զբաղին. ի՞նչ ըսել է խաղալ, պոռալ, վազել. դպրոցականի կը վայլէ՞. դասարանին մէջ դրասեղաններու վրայ տղոց գլուխները բարձրութեան չարքը պէտք է նմանի վանդակորմի մը փայտերուն, այսինքն միեւնոյն հաւասարութիւն, այնպէս որ գլխնուն վրայէն անցուած քանակ մը բնաւ վէճ ի վէճ չգայ. յետոյ տղաքները պէտք չէ որ ձեռքերնին կռնակնին կապեն: Շատ անվայել է նաեւ իրմէ մեծին ձեռք թօթուել, որ եւրոպական զէվզեկութիւն է, մեծերուն, վարժապետներուն, հոգաբարձուներուն ձեռքը պադնելու է, «Հա՛ մանչս, ուրիշ անդամ չտեսնամ»:

Կարծեմ թէ չատ երկարեցի եւ օրինակները բազմապատկեցի, բայց այս չարքը դեռ չատ երկայն է. մէկ մասն ալ ընթերցողը թո՛ղ լրացընէ, եթէ անհամբեր չէ տեսած կամ լսած, կը խրատեմ պինդը ներեւակայել ինչ կայ խնդ ու խնդալու, թող աւելցընէ այս չարքին վրայ, վասն զի ըլլալով թէ անոնք անպատճառ իրականացած են հոգաբարձուի մը կողմէն:

Դպրոցի պատմութիւնս երկարեցի, կը վախնամ որ Ապեղէսիս պատմութեան ընդհատման վերջին կէտը մոռցուի: Ապնիբնթերցողս թո՛ղ յիշէ թէ նկարին առջեւն էինք, երբ կօշկակարը անկուեցաւ, այդ պատմական կօշկակարը, եւ դիտողութեանց տարափն սկսաւ: Ասկէ անդին չատ բան չունիմ պատմելու, միայն սա կէտը կայ թէ համբերատար նկարիչ վարպետը դուրս եկաւ նկարին եռեւէն եւ արտասանեց սա քանի մը բառը. «Կօշկակարը ցկօշիկը»:

* * *

Ոչ. թաղականնե՛ր ու հոգաբարձուներ, դիտողութիւնները ընել կրնա՞ն նպատակ չէ. հրապարակաւ աչակերտներու ներկայութեանը մեծաձայն հռչակել վարժարանին պակասութիւնները, վարչագիտութիւն չէ. իրմէ նախորդ վարչութիւնը քննադատել չի բաւեր, արդիւնաւորելու համար իր դործունէութիւնը, որովհետեւ վաղն ալ ձեր եռեւէն միեւնոյն բանը պիտի ընեն ձեր յաջորդները, որոնք ձեզի պէս առանց ուղղութեան, ցիր ու ցան իրենց աչխատութիւնը սպառելէ վերջ՝ օր մըն ալ մի առ մի պիտի հրաժարին:

Լաւագոյն է որ ձեր առանձին ժողովներուն մէջ խնդրոյ առարկայ ընէք վարժարանը եւ լրջօրէն խորհիք, գլուխ թէ երեւալ կ'ուզէք եւ ինքզինքնիդ աչակերտներուն եւ վարժապետներուն ու առանցքով ժողովրդեան երեւալ կ'ուզէք, բայց չարքի երեսէն առաջ գոնուած քանի մը վայրկեանները չեն բաւեր ձեր պաչտօնին բարւոք կիրառութեան:

Ոչ. այդչափ գիւրին չէ տղաքը կըրթելը. տարինորով վարժապետութիւն ընողներն անդամ խորհիլ տուող կէտ մըն է սա եւ ասքի վրայ չի խորհուիր տարը վրայ: Աւելի աղէկ կ'ընէք եթէ վարժապետներուն գործին չատ ջամբռնիք. դպրոցը տնօրէն մը ունի, անոր հետ խորհրդակցեցէք եւ լուսաւոր գործեցէք, ասով թէ՝ ձեր հեղինակութիւնը կը պահուի եւ թէ վարժապետին վարկը կոտրուած չըլլար աչակերտներուն քով, ապա թէ ոչ դուք ալ բան մը չըրան —ձեր դիտողութիւններն անշուշտ գործի մը տեղ չդնելով—կը քաչուիք, կ'երթաք ու դաձեալ վարժարանը կը մնայ անխնամ: Մանաւանդ որ չատ անդամ ձեր դիտողութիւններուն համար ալ ըստ պէտք է ըլլայ չատ անդամ Ապեղէս իր նշանաւոր խօսքը. «Կօշկակարը մինչ ցկօշիկը:»

Ա. Ն.

Դերձակ մը իր յաճախորդին հետ խօսքի բռնուելով.

—Շուարած կը տեսնո՞ւս դիս, պատճառը սա է որ ձեր բարեկամին Պ. Բ.ի հագուստին չափերը կորսնցուցած եմ, մանաւանդ որ գիւղը կը գտնուի ան:

—Սոսոր համար կ'արժէ՞ չուարիլ. մարդ չափագիտութեան դրասենեակը պիտի կըրնա՞ք գտնել պէտք եղած չափերը:

ԼՈՒԾԻՔ ԷՆՕ (51)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԵ

—Սակայն, բարեկամս, դիտել տուաւ մարքիզուհին, ատոնք մեզ պաչտպանելու համար եթէ զրկուած ըլլան:

—Մեզ պաչտպանելու համար մի, մեզ կորսնցնելու ըսէք ատոր: Ես միթէ պէ՞տք ունիմ ատոնց հետ կռուած եմ. բայց այսօր չպիտի կռուիմ ալ եւս: Ատոնց չափ եւ թերեւս աւելի բարձրաձայն պիտի աղաղակեմ: Պիտի կարծուի թէ իմ դիմումիս վրայ եղած է այդ առաքումը, արդէն բաւական ատենէ ի վեր անտարբեր մը կը նկատուիմ: Մա՛հ, դուք ինձի պէս չէք ճանչնար այդ մարդիկը: Օրիորդ Բրաթէնրոս այս առտու ինձի կ'ըսէր թէ հաճոյքով պիտի տեսնէր մահուան դատապարտուիլը այն մարդոց, որոնք քուէարկած էին վերջին ընտրութեանց ատեն: Երբ դղեակ հասնին, աւելորակ միայն պիտի դտնեն: Ես լաւ կը ճանչնամ Պրքթանները: Այս առտու Բրաթէնրոս դացի եւ ոչ ոք տեսայ դաշտերուն մէջ, վասն եմ թէ ամէնքն ալ պատրաստութեան վրայ էին:

—Սակայն ի՞նչ կրնան ընել, բաւ Թիպլերս, քանի որ կաղմակերպուած չեն անոնք եւ պէտք ալ չունին:

—Երանի՛ թէ ձեր ըսածը իրաւ ըլլար, Թիպլերս, բայց ես վստահ եմ թէ պետ մը ունին եւ ի՞նչ պետ: Տարաբախտ կին, ի՞նչ ընելու եկած է այս կողմերը:

—Որո՞ւ վրայ կը խօսիք, բարեկամս, հարցուց Լօրանս, զարմացած այն արդահատանքի խոր կարեկցութեան համար, որ Պ. ու Թրէանայի ճակտին վրայ կը տեսնուէր:

—Որո՞ւ վրայ պիտի խօսիմ, պատասխանեց մարքիզը, հեւոգհեւոգ ոգեւորուելով, եթէ ոչ այն յանդուգն կնոջ վրայ, այն դիւցազն մօր վրայ, որուն վստահութիւնը վեց ամիսէ ի վեր չարաչար կը դործածեն իրենց մեծամանութիւններովը:

—Ի՞նչ, կը կարծէք թէ... դուցէ Թիպլերս:

—Վստահ եմ թէ Ֆրանսայի մէջ կը դտնուի այդ կինը, Պրքթանի կամ Վանսար կամ Միլօ, ինչպէս ուրիշներ:

Մարքիզը ինքներին խօսելով եւ չարաչէի մէջ, թերեւս ասկէ քանի մը մղոն անդին: Ասկէ երկու ամիս առաջ, օրիորդ Բրաթէնրոս ինձի իմացուցած էր անոր մօտալուտ ժամանումը. անձնադոյութիւն կարծեցի, բայց ալ եւս տարակուսելու տեղի չկայ, յիմարութիւնը դործուած է այս պահուս, եւ՝նչ յիմարութիւն, ոճիր մըն է ատիկա, ոճիր մը, որուն օր մը վերահասու պիտի ըլլան ամէն անոնք որ, դեր մը խաղալու համար, անապարծութեամբ, չեն խղճահարած խեղճ կին մը դլորելու անդունդին մէջ: Ի՞նչ է իմ ուզածս. թո՛ղ հանդարտ ձգեն զիս, որսորդութիւն ընելու, ուտել, խմելու եւ ես ամենուն քարեկամը պիտի ըլլամ: Բայց ո՛չ, պէտք է ձգել իր բնակարանը, սեղան ու անկողինը, եւ յառաջանալ հովին ու ձիւնին դիմադրելով, ոտքերդ ցեխին մէջ թաթխուած եւ փորդ անօթի, պէտք է լուսնի լուսով երթալ անխոստովանելի վայրեր, ընկեակցութեամբ ըմբռստներու եւ ճեպակատաք թալլող մարդոց: Եւ այս ամէնը, դիտէ՞ք, ինչու համար, որովհետեւ Թրէանայ մարքիզ կը կոչուիմ եւ ոչ թէ Կոտիսար կամ Միլօ, ինչպէս ուրիշներ:

Մարքիզը ինքներին խօսելով եւ չարաչէի մէջ, թերեւս ասկէ քանի մը մղոն անդին: Ասկէ երկու ամիս առաջ, օրիորդ Բրաթէնրոս ինձի իմացուցած էր անոր մօտալուտ ժամանումը. անձնադոյութիւն կարծեցի, բայց ալ եւս տարակուսելու տեղի չկայ, յիմարութիւնը դործուած է այս պահուս, եւ՝նչ յիմարութիւն, ոճիր մըն է ատիկա, ոճիր մը, որուն օր մը վերահասու պիտի ըլլան ամէն անոնք որ, դեր մը խաղալու համար, անապարծութեամբ, չեն խղճահարած խեղճ կին մը դլորելու անդունդին մէջ: Ի՞նչ է իմ ուզածս. թո՛ղ հանդարտ ձգեն զիս, որսորդութիւն ընելու, ուտել, խմելու եւ ես ամենուն քարեկամը պիտի ըլլամ: Բայց ո՛չ, պէտք է ձգել իր բնակարանը, սեղան ու անկողինը, եւ յառաջանալ հովին ու ձիւնին դիմադրելով, ոտքերդ ցեխին մէջ թաթխուած եւ փորդ անօթի, պէտք է լուսնի լուսով երթալ անխոստովանելի վայրեր, ընկեակցութեամբ ըմբռստներու եւ ճեպակատաք թալլող մարդոց: Եւ այս ամէնը, դիտէ՞ք, ինչու համար, որովհետեւ Թրէանա մարքիզ կը կոչուիմ եւ ոչ թէ Կոտիսար կամ Միլօ, ինչպէս ուրիշներ:

Մարքիզը ինքներին խօսելով եւ չարաչէի մէջ, թերեւս ասկէ քանի մը մղոն անդին: Ասկէ երկու ամիս առաջ, օրիորդ Բրաթէնրոս ինձի իմացուցած էր անոր մօտալուտ ժամանումը. անձնադոյութիւն կարծեցի, բայց ալ եւս տարակուսելու տեղի չկայ, յիմարութիւնը դործուած է այս պահուս, եւ՝նչ յիմարութիւն, ոճիր մըն է ատիկա, ոճիր մը, որուն օր մը վերահասու պիտի ըլլան ամէն անոնք որ, դեր մը խաղալու համար, անապարծութեամբ, չեն խղճահարած խեղճ կին մը դլորելու անդունդին մէջ: Ի՞նչ է իմ ուզածս. թո՛ղ հանդարտ ձգեն զիս, որսորդութիւն ընելու, ուտել, խմելու եւ ես ամենուն քարեկամը պիտի ըլլամ: Բայց ո՛չ, պէտք է ձգել իր բնակարանը, սեղան ու անկողինը, եւ յառաջանալ հովին ու ձիւնին դիմադրելով, ոտքերդ ցեխին մէջ թաթխուած եւ փորդ անօթի, պէտք է լուսնի լուսով երթալ անխոստովանելի վայրեր, ընկեակցութեամբ ըմբռստներու եւ ճեպակատաք թալլող մարդոց: Եւ այս ամէնը, դիտէ՞ք, ինչու համար, որովհետեւ Թրէանա մարքիզ կը կոչուիմ եւ ոչ թէ Կոտիսար կամ Միլօ, ինչպէս ուրիշներ:

—Ո՞վ քեզի յանձնեց ասիկա, ո՞վ այդ պաչտօնը տուաւ, թշուառակա՛ն:

Պատասխանեց Պրնս, առանց յուզուելու. կարծեցի լաւ դործ մը կատարած ըլլալ, ձեզի բերելով դայն:

Հազիւ իր խօսքը աւարտած էր, մարքիզը վար ինկաւ կեցած տեղը. Լօրանս ապասպին մատնուած՝ ինքն ալ սոնտնին տեսաւ: Պարոն տը Թրէանա քաջ էր, ապրիարար կռուած էր իր անձը վանդի դործերը մինչ

Արտաքին Լուրեր

ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Հաւանական փոփոխութիւններ.—Սբ Մ. Հիս Պիչի հրաժարականը.—Նախարարական հրաժարականներ:

Լոնտոն, 15 յուլիս.— Պ. Պալֆուր ալ եւս իշխանութեան գլուխը անցաւ: Երէկ թագաւորին ձեռքէն ստացաւ պաշտօնական կնիքը՝ իբրեւ նշան Լորտ կնքապահի: Երեսփ. Ժողովը ամէնէն ջերմ ու ողջիկ ընդունելութիւնը ըրաւ նոր նախարարապետին: Պ. Պալֆուր ներկայացուցիչ է Թորիական իբրեւ անհրաժեշտ մէկ պահանջումը նկատուց առժամաբար իրենց պաշտօնին վրայ պահել բոլոր նախարարները: Կը կարծուի, սակայն, թէ անհրաժեշտ ըլլայ դէպ ի ձեր վերակազմել նոր հիմերու վրայ: Բնականաբար շատ մը զրոյցներ կան հաւանական կամ կարելի փոփոխութեանց վրայ: Զարմանալի պէտք չէ երեւայ այն պարագան, որով եւմտական նոխարար Սբ Մ. Հիքս Պիչ, իր մօտաւոր հրաժարականը ծանուցանելով, քիչ մը բուռն ու անխորհուրդ զգացումի մը հպատակած ըլլայ, մինչդեռ հիմա կ'աշխատի մեղմիւ եւ առնել իր այդ որոշումը: Նահանգային կարեւոր լրագրի մը Լոնտոնի թղթակիցը եւմտական նախարարին կողմէ արտօնուեցաւ յայտարարելու թէ Սբ Մ. Հիքս Պիչ մտադիր չէ բաժնուիլ իր ընտրողներէն: Հաւանական է որ իր պաշտօնը չարունակէ մինչեւ որ աւարտի Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանը, որ մինչեւ օգոստոս պիտի յուսաձգուի, բայց եւմտական նախարարին վերջնական կերպով քաշուելուն թուականը պարագաներու բերմամբ պիտի որոշուի, որ հիմա Պ. Պալֆուրէն կախում պիտի ունենայ: Սբ Մ. Հիքս Պիչ կը յարէ թէ բնականաբար ամէն քանի առաջ պաշտաճութիւնները պէտք է նկատողութեան առնէ: Կարելի է որ նախարարապետը յաջողի համոզել եւմտական նախարարը՝ չարունակել դահլիճին անդամակցութիւնը՝ նուազ յոգնեցուցիչ պաշտօնով մը: Ասելորդ է ըսել թէ Սբ Մ. Հիքս Պիչի յաջորդելու համար մրցակիցներ չեն պակսիր: Իրրեւ ընտրելի կը ներկայացուին Պ. Զէմպրլէն, Պ. Պրոտրիք, Պ. Կէրզոն Պալֆուր, Պ. Ռիչի, Լորտ Ճորճ Համիլթըն, Պ. Օսթէն Զէմպրլէն եւ այլն: Դալով դաղթային նախարարին, անոր մասին կը կարծուի թէ մտադիր չէ թողելու այդ պաշտօնը: Պ. Զէմպրլէն կ'ըսէ որ բրիտանական տէրութիւնը մեծագոյն գործին իրականացումը, որուն այնքան յարած է, շատ հեռու է տակաւին: Դահլիճին անդամներէն մէկ քանիներուն համար ալ կ'ըսուի թէ պիտի հրաժարին. առանց մէկ կան մեծ դիւանապետ Լորտ Հալզպերի եւ Իրլանդայի ու Բատոկանի նախարարները: Առանց ամէնքն ալ, սակայն, զրոյցներ են միայն: Նախարարական տագնապը տակաւին սկսած չէ: Երեսփոխանական ընտրութեանց մասին եղած լուրերուն ալ հաւատք չընծայուիր:

ԱՆԴԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՆՔ

Պ. Քրիւկեր.—Անգլիոյ դեսպանները ու հիւպատոսները.—Հռոմի դեսպանը.—Իտալիոյ հետ յարաբերութիւնները.—Հարցապնդում մը Լորտերու Ժողովին մէջ:

Լոնտոն, 15 յուլիս.—Այս իրիկուն Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ նախարարապետը Պ. Քրիւկերէն չէ ստացած այն տեսակ հեռագիր մը որ Ժողովին ներկայացուած չըլլայ: Պ. Պալֆուր յարեց որ այդ պատասխանը կը վերաբերի թէ՝ նախորդ նախարարապետին եւ թէ նոր նախարարապետին: Ցետոյ Ժողովը սկսաւ քննել զանազան վարկեր: Օտար երկիրներ գտնուող անգլիական դեսպաններու եւ հիւպատոսներու յատկացուած վարկերու մասին վիճաբանութիւն կատարուեցաւ, նախարարական կուսակցութենէն Սբ Ալտրիճ Բոլթ յայտարարեց թէ բրիտանական հիւպատոսութիւնները գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն: Դարձեալ նոյն կուսակցութենէն Պ. Գոռլիս հարցուց թէ իրաւ է որ Իտալիոյ կառավարութիւնը պահանջած ըլլայ եւ կամ չեղ Հռոմի անգլիական դեսպան Սբ Ֆիլիպ Բըրրին: Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Բրանդրին յայտարարեց թէ կրնայ ըլլալ որ անհամաձայնութիւն մը ծագի դեսպանի մը եւ այն կառավարութեան միջեւ՝ որուն մօտ պաշտօնի կոչուած է, նոյն իսկ կրնայ ըլլալ որ այդ անհամաձայնութիւնը առաջ եկած ըլլայ դեսպանին կամքէն անկախ պատճառներէ: Խորհրդականը յարեց թէ Սբը Ֆիլիպ Բըրրի, որ մեծ ծառայութիւններ մատուցած է Անգլիոյ, յաջողութեամբ աշխատած է Իտալիոյ եւ ուրիշ տէրութեանց եւ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու: Դալով բրիտանական հիւպատոսութեանց, կառավարութիւնը կարելին կ'ընէ արտաքին վաճառականութիւնը զարգացնելու: Ցանկացողով մը կազմուած է քննելու համար թէ ինչ պայմաններու մէջ կատարուած են հիւպատոսական նոր պաշտօնեաներու ընտրութիւնը: Աղատական կուսակցութենէն Սբը Էտուարտ Կրի բաւ թէ Անգլիոյ համար ժամանակը եկած է աւելի տրամադիր երեւալ՝ օտար երկիրներու օրինակին հետեւելու: Երեսփոխանը յարեց թէ բացարձակապէս կը մերժէ նախանձութեան որ եւ է նպատակ թէ՛ արեւմտեան Ափրիկէի մէջ Ֆրանսայի արարքին եւ թէ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մերձեցմանը մասին: Պ. Պալֆուր բաւ թէ Դերմանիոյ փոքր պետութեանց մէջ հարկ չկայ դեսպաններ ունենալ: Պ. Պրայս յայտարարեց թէ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ մէջ տիրող լուսեղէն համաձայնութիւնը պէտք չէ վնասէ Անգլիոյ ու Իտալիոյ միջեւ առաջուընէ ի վեր տիրող բարութիւնը:

—Լորտերու Ժողովին մէջ, երկուշաբթի օրը, կարեւոր վիճաբանութիւններ պիտի կատարուին: Լորտ Սրէշնէր հարցապնդում պիտի ընէ կառավարութեան՝ Ծայրագոյն Արեւելքի գործերուն եւ անգլուհատական ու անգլուհատական յարաբերութեանց վրայ:

ԼՏՈՒՍԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Հիւանդին փոխադրութիւնը.— Բժշկական կանխամտաց միջոցներ.—Լոնտոնին Բորբոմաուբ.— Երեքաբթիները:

Լոնտոն, 15 յուլիս.—Այս առաւ., վիրաբուժական ծանր գործողութիւնէն ճիշդ երեք շաբաթ ետքը, Լտուարտ թագաւորը Լոնտոնէն մեկնեցաւ՝ օդը փոխելու եւ ապաքինումը աւարտելու Հուայթ կղզիին մօտերը: Աւելորդ է ըսել թէ բուժիչները զգուշութեան մեծ միջոցներ ձեռք առին հիւանդը Պըքինկէմի պալատէն սենեակէն մինչեւ Վիքթորիա–Էնֆս–Ալպերթ դրօսանքը փոխադրելու: Լտուարտ թագաւորը պառկած էր առժամեայ մահճի մը վրայ: Զրօսանաւէն վեց նուագողներ մահճը վերցնելով, Սբը Ֆրէտերիք Թրիվզի ու միւս բժիշկներու հսկողութեանը տակ, տարին հիւանդանոցի կառք մը որ մասնաւորաբար շինուած էր: Այդ կառքը մեծ առաձգականութիւն ունեցող զսպակներ ունէր եւ անիւները քաուչուկով պատած էին, որպէս զի ամենափոքր ցընցում մը իսկ տեղի չունենայ: Ապակիները կողոյտ վարագոյրներով ծածկուած էին: Այդ կառքը, զոր երկու ձիեր կը քաշէին, ծանր ծանր զնաց մինչեւ Վիքթորիա կայարանը: Կառքին մէջ կը գտնուէին Ալէքսանդրա թագուհին, Սբը Ֆրէտերիք Թրիվզ եւ Սբը Ֆրէտերիք Լէքիսկ: Ճամբուն երկու կողմը բազմաթիւ ժողովուրդ հաւաքուած էր անձայն, վասն զի թագաւորը փոխաք յայտնած էր որ ազմիկից արտայայտութիւններ չըլլան: Ամբողջ ժողովուրդը, վեհապետին անցած առեն, գլուխնին բացին ու խոնարհութիւն ըրին, առանց ձայն հանելու: Ինչ վիճակը Պըքինկէմի պալատէն ճամբայ ելան երեք բաց լանտոներ, որոնց մէջ կը գտնուէին Վիքթորիա իշխանուհին, Տանիմարքայի Քարլ իշխանը ու իշխանուհին, թագաւորին անձնական քարտուղարը եւ պալատական քանի մը պաշտօնատարներ: Կայարանին մէջ սրահէն մինչեւ կառախումբը, որ մասնաւորաբար պատրաստուած էր, երկու կողմերը կարմիր կերպասէ հողմարգելներ դրուած էին: Մեւնոյն վեց նուագողները մահիճը կառքէն հանեցին եւ տարին կառախումբը կազմող վեց մահճարձակներուն երրորդը: Ինչ վերջը կառախումբը ճամբայ ելաւ յամրընթաց՝ ցընցում սպառնալ չտալու համար: Երեքուկէս ժամ ետք թագաւորը Բորթսմաութ հասաւ: Հոն նորէն վեց նուագողները մահիճը փոխադրեցին Վիքթորիա–Էնֆս–Ալպերթ դրօսանքը: Լտուարտ թագաւորին յատկացուած յարկը, որ մեծ խնամքով պարագային յարմար կոնաւորուած է, դրօսանքին վերին յարկը կը գտնուի:

—Լտուարտ թագաւորը, առանց յոգնելու, կրցաւ կատարել ուղեւորութիւնը Բորթսմաութէն մինչեւ Քոուսիս. մեծ դժուարութիւն յայտնեց այդ տեղափոխութեան համար: Օդը շատ գեղեցիկ է եւ նպաստաւոր հիւանդին շնչառի ապաքինմանը:

—Ուէսթվինսքոր Կազէթ դիտել կուտայ թէ երեքշաբթին մեծ դեր մը կատարած է Լտուարտ Է·ի կեանքին մէջ. երեքշաբթի ծնած է, երեքշաբթի ամուսնացած, դարձեալ երեքշաբթի օր մը գահակալած. վիրաբուժական գործողութիւնն ալ երեքշաբթի կատարուեցաւ, եւ նորէն երեքշաբթի օրը Պըքինկէմէն Բորթսմաութ դրուեցաւ:

ԼԵՀԵՐԸ

Պատերազմի մը տարեդարձը.— Գոնաբանական ապօբ.— Բանախօսութիւններ:

Բրեմոիա, 15 յուլիս.—Կրոնուալպի պատերազմին տարեդարձը երէկ տօնուեցաւ Բրաքմիոյ մէջ, ինչպէս տակէ առաջ Լէյտպէրիի մէջ կատարուեցաւ: Մեծ թափօր մը կազմուեցաւ Թագապետական Խորհուրդէն, ընկերակցութիւններէ եւ ընկերութիւններէ՝ իրենց խորհրդանշաններով եւ ամէնքն ալ լեհական տարազով: Թափօրը գնաց Եակէլոնի յիշատակարանը, որ կը գտնուի Սէնթ–Մարի եկեղեցիին մէջ: Հոն գոհարանական աղօթք մը կատարուեցաւ ի ներկայութեան Նահանգային Խորհուրդի ատենապետ Անտրէ Բոթոքի կոմսին: Թափօրը յետոյ ուղղուեցաւ Նախկին արքայական դղեակը, ուր արծաթէ դամբեղակ մը դրաւ տեւտոնեան ասպետներուն յաղթական Լատիսլաս Եակէլոնի չիրմին վրայ: Հանդէսին նախագահը կարճ բանախօսութիւն մը արտասանեց, ի վեր հանելով այն փառաշուք աւանդութիւնները, որոնք ապացոյց են Լենացիներու կատարած քաղաքակրթիչ դերին: Դարձին, եռանդագին ցոյց մը եղաւ Բլոքֆաք չէհ երեսփոխանին: Ցաղթական կերպով մինչեւ Միքիէլիճ տարին զայն, ուր երեսփոխանը բանախօսութիւն մը ընելով բաւ թէ պէտք է դաշնակցութիւն մը կազմուի Լեհերու եւ Զեհերու միջեւ, իբր պատասխան Մարիէնպուրկի մէջ արտասանուած ճառին, եւ պէտք է պաւ հաշտարանութիւն մը ընդդէմ համագերմանութեան վտանգին:

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թիեն-Զինի յանձնումը.— Նոր պայմաններ.— Արտօնութեանց խնդիրը.— Երկրորդական:

Լոնտոն, 15 յուլիս.—Մէկ քանի անգլիական լրագիրներ Շանղայէն հասած յուլիս 15 թուակիր հեռագիր մը կը հրատարակեն, որուն համաձայն, Բէքինի օտար դեսպանները որոշեր են չորս չաթէն Զինու յանձնել Թիեն–Զինը: Նոր պայմանները ընդունուած են սկզբունքով: Երեսուն էն քսան մղոնի իզեցուցուած է այն չրջանակը, որուն մէջ զինական զօրքերը մուտ չպիտի դնեն: Այդ չրջանակին մէջ հատատուելիք զինական ոստիկաններուն թիւը սահմանափակ չպիտի ըլլայ: Առժամեայ կառավարութեան կողմէ արուած արտօնութիւնները չպիտի ճանչցուին: Կառավարութեան անդամները կը դիմեն մը քննելու թէ հարկ եղած դատմարները վճարելու է արտաքսութեանց տէրերուն, որոնք երբայնաւորած էին կառավարութեան կողմէ:

—Հաւանական չն նկատուիր որ երկաթուղիի Ընկերութեան իրաւունքը ի մօտոյ փոխանցուի: Այս մասին կատարուած բանակցութիւնները վէճ առաջ բերեր են մէկ կողմէ Ֆրանսայի, Բելճիոյ եւ միւս կողմէ Զինու արտաքին գործոց նախարարին ու երկաթուղիի տնօրէնին միջեւ: Այս վերջինը կը սպառնայ հրաժարիլ:

ՀԱԲԱՌԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պոէրներու միտքի վիճակը.— Զղջում եւ յոյս.—Հակառակութիւն Անգլիոյ յարողներուն դեմ.— Լորտերու Ժողովին մէջ:

Բրեթորիա, 14 յուլիս. — Հեռագրական ծանր հանգամանք մը կը սառնայ Անգլիոյ տրամադրութեանը առկ ծառայող հեռագրական Պոէրներու եւ միւս Պոէրներուն միջեւ տիրող կացութիւնը: Կ'ենթադրուի թէ Պոէրներու մեծ մասը տակաւին կը յուսան պահպանել իրենց աղդութիւնը այս կամ այն ձեւին տակ:

—Մայիս 31էն Պոէրներու կողմէ ստորագրուած անձնատուութեան պայմանագրութիւնը վերջնացցած է հարաւային Ափրիկէի մէջ չփոթութիւնները: Անկարելի է զուսկակ, կ'ըսէ լրագրական մը, որ պատոյտ մը կատարած է Օրանժի եւ Բարեյոյսի գաղթավայրին մէջ: Պոէր ժողովուրդին զգացած տխրութիւնը թշնամութիւնները դադրած պահուն, այսօր յեղաշրջում մը ունեցած է: Դժուութեան տարրը սկսած են երեւալ: Անգլիացիներուն արտաքսութեանը առկ իբրեւ հեռաւորաց ծառայող Պոէրները, ոչ միայն մեւս Պոէրներուն տանջութեանը ենթակայ եղած են, այլ կը հարձակուին ալ դատարկոծողներ եւ հրաշէջներ վերաբերուողներ ալ կան: Երկու կողմէն վրէժխնդրութեան սպառնալիքներ կ'ըլլան: Խոսակցութիւններն ու արտաքին նշանակներն ցնայնի չըլլար թէ Պոէրները հրաժարած ըլլան իրենց ազգութեան դաղափարէն. ամէն կողմ կը տեսնուին թրանսվալի ու Օրանժի դոյները: Նոյն իսկ անձնատուութեան պայմանագրութիւնները ստորագրող պէտք պետեր կան որոնք իրենց ցեղակիցներուն կ'ըսեն թէ պէտք ազգութիւնը պիտի չկորսուի, եթէ կարենան գործադրել անոր գոյութիւնը շարունակելու լաւագոյն միջոցներ: Պետերէն մէկը նոյն իսկ առաջարկեց պոէրական վարժարան մը բանալ, Անգլիացիները տակաւին պարտաւորիչ չերած իրենց տեսակէտով դատարարութիւն մը: Ուրիշ մը յայտարարեց թէ Պոէրներուն համար աւելի աղէկ էր պատերազմը չարունակել մինչեւ որ ամէնքն ալ սպաննուէին կամ գերի իյնային: Այդ մարդը անշուշտ իր ցեղակիցներէն չատին զդացմանց թարգմանը կը հանդիսանայ: Պոէրներէն չատերը կ'ըսեն թէ անձնատուութիւնը ընդունողներուն պատճառը այն է թէ հաշտութեան պայմանները սխալ հասկացուցած էին իրենց, որով յուսաբեկ եղած են: Պոէրներէն չատերը իրենց տեսերուն երեսն ի վեր կ'ըսեն թէ վատահութիւնին չարաչար գործածած են:

Լոնտոն, 15 յուլիս.—Այսօր Լորտերու Ժողովին մէջ վիճաբանութիւն մը կատարուեցաւ՝ հարաւային Ափրիկէէ դաղթել ուզող բրիտանական հպատակներու ընծայուելիք դիւրութեանց խնդրոյն վրայ: Դաղթային նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար Լորտ Մնսլօու յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը չինչպէս նաեւ Թրանսվալի տեղական կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն կուտան այդ խնդրոյն: Լորտը յարեց թէ կառավարութիւնը որ մեծ քանակութեամբ հողեր գնած է, պատրաստ է ազատելու Լորտ Միլների, որ կը փափաքի դաղթականներու հաստատման ընդարձակ ծրագրի մը գործադրութեանը: Պատերազմական ու դաղթային նախարարութեանց ներկայացուցիչներէն խառն յանձնաժողով մը կազմուեցաւ խնդիրը ուսումնասիրելու: Կառավարութիւնը նաեւ դիւրութիւններ կ'ընծայէ բրիտանական նոր երկիրները հաստատուիլ ուզող կիներուն:

ՇՈԴԵԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Ոճրագործը չի խոստովանիր.—Կատարուած քննութիւնները.— Վրէժխնդրութեան շարժառիթ:

Բարիզ, 16 յուլիս.—Տոքթ. Օրանշ-Թամի սպանութեան չարժառիթները դեռ չպարզուեցան: Ոճրագործը թէեւ խոստովանած է իր արարքը, բայց չուզեր յայտնել թէ ինչ պատճառներէ դրդուելով գործած է սպանութիւնը: Զոհին եղբայրը Պ. Հէրման Օրանշթամն, իմանալով բժիշկին մահը, եկած էր անոր մարմինը պահանջելու: Հարկ եղած տեղեկութիւնները տուած է եղբօրը ապրելու եղանակին վրայ: Պ. Հէրման յայտարարեր է թէ մարդասպանը յիմար ըլլալու է, թէեւ այս ենթադրութիւնը հաւանական չէ, որովհետեւ ան պարզութեամբ ու լրջութեամբ մը պատասխաններ է ոստիկանութեան քննիչներուն հարցումներուն: Ոճրագործը բանիմաց երիտասարդ մըն է, իր ընակարանէն գտնուած երկու կամ երեք հազար հատոր գրքերը ապացոյց մըն են թէ մինչեւ ոճիրը գործած օրը կ'աշխատէր: Գողութեան չարժառիթով չէ կատարուած սպանութիւնը, քանի որ ոճրագործը ինք կորած է վակոնին ապահովին, եւ ապդարարութեան զանգակը հնչեցուցած է, ոճիրը իմացուելու համար կառախումբին մէջ: Եթէ գողութիւնը եղած ըլլար պատճառ, ոճրագործը պիտի կորսնցրեր զոհին ժամացոյցի ոսկի շղթան, դրամապանակը եւ պատուհանէն խոյս պիտի տար: Յայտնի եղած է թէ Տոքթ. Օրանշթամն եւ իր դոհը իրար չէին ճանչնար բնաւ: Անոնց երկաթուղիի տոմսակները յաջորդական թիւեր կը կրեն: Կատարուած քննութիւններէն ուս այժմ կարելի է եզրակացնել թէ ոճրին չարժառիթը վրէժխնդրութիւնն է, որուն պատճառները անծանօթ են:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 19 յուլիս.— Նախագահ Պ. Լուպէ, այսօր, ընդունեց Ցուսատանի Լիլանը, որուն յետոյ փոխադրած այցելութիւն տուաւ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Պանպանդականներու նոր թիւերուն թացման հանդէսին առթիւ նախարարապետ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ Լորտ Սալզպերի պաշտօնի քաշուած առնն չատ զոհացուցիչ եւ բարեկամական վիճակի մէջ թողած է Անգլիոյ յարաբերութիւնները օտարներուն հետ: Նախարարապետը յետոյ ըսաւ.— «Հիմա որ ցամաքային Եւրոպայի յարձակումները դադրած են Անգլիոյ ադգին եւ զինուորներուն դէմ, կը յուսամ թէ հեռագիրի պիտի ուենան Անգլիոյ եւ ցամաքային Եւրոպայի ազգերուն միջեւ բարեկամական յարաբերութիւններ: Լորտ Սալզպերի թեւեւ ալ եւս դահլիճին մէջ չէ, բայց անոր քաղաքականութիւնը պիտի պահպանուի:»

ԲԵՌԼԻՆ.—Այսօր կատարուեցաւ Օլիկ յաձաւորակին առաջին ոգնայտին զետեղումը եւ Օրեղ զրահաւորին ծովը իջուցումը: Ներկայ էին Ռուսիոյ կայսրը; կայսրուհին, մայր կայսրուհին, մեծ դուքսերը, մեծ դքսուհիները, դեսպանական մարմինը եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սալզպերի Հաթֆիլտի դարձատանին մէջ դաշտային հանդէս մը եղաւ, որուն չորս հազար ազգի հրաւիրեալներ ներկայ գտնուեցան: Առանց մէջ կային հնդկի իշխանները, դաղթավայրի նախարարապետները, դեսպանական մարմինը եւ Խորհրդարանի անդամները:

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.—Երկրաշարժի նոր ցընցումներ զդացուեր են Սէն–Վէնսան անդրլեան կղզիին մէջ՝ Մարթինիքի մօտ: Վնասներուն բնիկներուն ամէնքն ալ հեռացան իրենց բնակարաններէն:

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահը մեծ հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ռաս–Մաքոնէնի, ներկայացուցիչ Հապէշիստանի վեհապետին:

ՆԻՈՒԻՄՊԻՐԿ.—Իտալիոյ թագաւորը Նեբէմպէրկ հասաւ: Հռոմ պիտի դառնայ առանց տեսակցելու Ցրանց Եոսէֆ կայսեր հետ, ինչպէս ծանուցուեցաւ:

ԲԵՌԼԻՆԳՈՒՐԿ.— Կը ծանուցուի թէ Զարեւիչը պիտի նշանուի Բոպուրկի Պէատրիս իշխանուհիին հետ:

ՊՈՒԻՐԼԻՇ.— Ռումանիոյ թագաւորը, օգոստոս 3ին, Իշլի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Ցրանց Եոսէֆ կայսեր հետ:

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Լուպէ՝ Իտալիա կատարելիք ուղեւորութիւնը մասին դեռ վերջնական որոշում մը տրուած չէ:

—Սկզբմամբ որոշուած է որ Պ. Լուպէ Իտալիա ուղեւորի: Ցետոյ Պալֆուր ալ այցելութիւն պիտի տայ: Իտալիոյ թագաւորն ալ եւս Բարիզ պիտի ուղեւորի:

—Պ. Վալդէք–Ռուսօ տեսակցութեան մը պատուն յայտարարեց թէ Դերմանիոյ կայսեր հետ ունեցած տեսակցութիւնը ցանկարդելի էր եւ թէ քաղաքականութեան վրայ բնաւ չէ խօսուած:

—Նահանգներուն մէջ միշտ աննպաստ ընդունելութիւն մը կը գտնէ կրօնական միաբանութեանց վերաբերեալ վարժարաններու փակումը: Մոնսէնիէօր Բէրրօ նամակ մը գրեց Պ. Լուպէի, բացատրելով այդ պարագային անպատեհութիւնները: Բարիզի արքեպիսկոպոս Ռիշար կարծիքն ալ նոյնը բրաւ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարեյոյսէն կը հեռագրեն թէ Օրանժի նախկին նախագահ Պ. Շթայն, որ անդամալուծութիւն ունի, Բէրթաուն ճամբայ ելեր է եւ Բարիզ պիտի երթայ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ դարմանուելու:

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կանաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Դալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրքէզպաշի փողոց Իզզէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մեծերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական դորգեր, ուսքնամա եւ թաշեակ գորգեր, «քէլէնգներ, «Թիլ» վարագոյրներ, ադոռներ, քրոնիչներ, գեղեցիկ մուչամպաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, սեղաններ ու հայելիներ: Կը վաճառուի յարդոյ հասարակութեան չատ դիւրամատչելի պայմաններով,

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆԵՐՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Բէրքաբ զաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Սմարայի կառավարիչ Մուխլիս պէյ:

—Ատանայի նահանգին Բալանիէի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Դուսուկի նահանգին Եէնիբազար գաւառակին գայմագամ Բեհմիլ պէյ, որուն յաջորդեց Բալանիէի գայմագամ Իզզէթ պէյ: Ատանայի նահանգին Ադամուր գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Էսքիշէմլի գայմագամ Հիլմի պէյ:

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան արուեցաւ Կ. Պոլսոյ աւարտուն գարական դեսպանատան նախորդ քարտուղարներէն Պատոն Ֆոն Սթէյտեանի:

—Լեռագիծի ոսկի չքաղրամ արուեցաւ Եւրզրի կայս. պալատան նորոգութեանց աշխատանոցին նկարիչ Պ. Մանիսոի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ իրիկուն, չաթաթ, Գերմանիոյ դեսպանատան գործակատար Պատոն Ֆոն Վանկենայմ կայս. պալատ հրաւիրուելով ճաշեց եւ յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ չնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ–պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան:»

ՄԵԾ–ԵՊԱՐԲՈՍ Սայիս փաշա, որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, չաթաթ օրը կայս պալատ դնաց եւ իր հիւանդութեանը միջոցին ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատոյց: Ն. Բարձրութիւնը, կայս. մեծարանքներու արժանացուցեր եւ դը, Բ. Դուռը դնաց:

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն ամսաթոշակները մինչեւ երկրական տարւոյն վերջը կանոնաւորապէս վճարուին. նաեւ մօտիս ընդհանուր ամսաթոշակ մը հատուցուի:

—Կայս. Իրատէ մը նաեւ հրամայեց որ երկրական գանձէն կարտոներու սահմանուած ամսաթոշակները կանոնաւոր կերպով վճարուին:

ՀԻՌԱԶԻ երկաթուղիին չինութեան համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 55,376,084 դրուշի:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա հիւանդ ըլլալով, չաթաթ օրը իր պաշտօնատեղին չդնաց:

ԱԼԻ ՀԱՅՏՍԸ ՊԷՅ, կրթական նախարարութեան բարձրագոյն Խորհուրդին նախագահը, որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, չաթաթ օրը կը յուսացուէր որ պաշտօնատեղին երթայ, սակայն նոյն գիշերը հիւանդութիւնը կրկնուեցաւ: Տոքթ. Խորասանեան էֆ., Տոքթ. Թէրտիկեան փաշա եւ ուրիշ բժիշկներ կը դարմանեն զայն, յայտարարելով որ քիչ առնէն պիտի ապաքինի:

ՈՐԵՏՆՈՒԹԻՒՆ.—Մանկարձան Պէսիմ Խօմէր փաշայի ծրագիրը՝ Կ. Պոլսոյ մէջ որդեգրնութեան դարմանատուն մը հիմնելու մասին, ընդունելի նկատուեցաւ: Ջեռնէաս պաշտօնարանը յարմար դատեց որ այդ դարմանատունը քսան անկողնէն պակաս չըլլայ. երեք կարգի պիտի բաժնուի. ընդհանուր սրահը օրական քսանական դրուշ, երկու անկողնոց սրահէն երեսուն եւ մէկ անկողնոց սրահէն ալ քառասուն դրուշ: Այդ տեղը պիտի ընդունուին ծննդարերութեան ապդնամներու ենթարկուած կիներ, կառնցի հիւանդութիւններէ վարակուածներ եւայլն:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ, հիմնական նախարարութեան մէկ զեկոյցին վրայ, հեռագրից գաւառներու ոստիկան–զինուորներու հրամանատարներուն որ ոստիկան–զինուորները ազակցին տուրքի հաւաքիչներուն:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ քննիչները կը տեղեկացուին թէ Կղզիներուն առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է. նաեւ թէ աղտեղութիւնները պէտք է ծովին բացերը թափել եւ մեծ կղզիին մէջ ալ առողջապահական պայմաններու համապատասխանող սպանդանոց մը հիմնել:

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անդլիական նաւաբանին մէկ մասը, օգոստոսի սկիզբները, Իզմիրի նաւահանգիստը այցելելով քանի մը օր պիտի մնայ:

ՍԱՑԻՏ ՓԱՇԱ, Սպարապետի Դրան պիտոյքներու առաջին գիւղին տնօրէնը, չաթաթ գիշեր մեռաւ Կէօղթէբէի իր ամառանոցին մէջ:

ՄԱԽՍՈՒՍԼԻ վարչութեան Հայտարարագրի եւ Դասաքիւրի գիւղերուն համար ինչպէս ծանուցուեցաւ, վեց չոգենաւեր պիտի յանձնարարուին Դանուբի նաւագործարանին: Մոսլայն նախարարութիւնը առայժմ այդ չոգենաւերուն երկուքին պայմանագրութիւնը կնքեց: Ամեսական երեք հազար ոսկի պիտի հատուցուի: Շոգենաւերը մինչեւ ութ ամիս պիտի յանձնուին:

ՑՈՒՆՈՑ Ս. Պատրիարքը եւ սինոդականները, չաթաթ օրը, սուորագրեցին հին ու նոր Տոմարներուն խնդրին համար օրթոտոքս եկեղեցիներուն ուղղուելիք շրջաբերականը:

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ, հինգշաբթի օրը, ժամանակուց հինդ դէպքեր պատահելով վարակեալները մեկուսացուցուեր են: Առաջուընէ հիւանդացած երկու Եւրոպացիներ մեռեր են: Թուխի մէջ ալ մէկ դէպք ու մէկ մահ պատահեր են: Ուրբաթ օրը Ալէքսանդրիոյ մէջ առաջուան բրնուսանէներէն մահ չէ պատահեր:

ՄԱՀՑՈՒՅՑԱ.—Ցունիս 39էն յուլիս 6, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 209, որոնց 123ը իսլամ (54 այր, 69 կին), 78 քրիստոնեայ (46 այր, 36 կին) եւ 8 հրեայ (5 այր, 8 կին):

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատունը հեռագրեց մաքսային վերատեսչութեան թէ տեղւոյն մաքսատան ներածութիւններն են 1899ին՝ 4,624,480 ղրշ., 1900ին 2,671,633 եւ 1901ին՝ 3,497,418 ղրշ.: Արտածութիւններն են 1899ին՝ 5,283,446 ղրշ., 1900ին՝ 4,246,357 եւ 1901ին՝ 9·041,204 ղրուշ:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ առեւտրական Սենեակը, վերջին նիստին մէջ, նկատողութեան առաւ Մալթայի օսմ. հիւպատոսին տեղեկագիրը, ուր բսուած էր թէ օսմ. երկիրներու կապերտները ու ձէթերը մեծ յարգ ունին հոն, բայց մինչեւ հիմա օսմ. վաճառականները ուշադրութիւն չեն բրած այդ կէտին: Ձէթերը Իտալիայէն կը տարուին հոն եւ Իտալացիները բաւական դործ կ'ընեն: Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակը խորհրդակցեցաւ թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնելու է, օսմ. երկիրներու բերքերուն սպառումը աւելցնելու այդ կղզիին մէջ:

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն թէ՝ ուրբաթ օրը, քաղաքին կայարանէն 500 մէթր հեռուն, ընդհարում մը պատահեր է Պէրութէնցի ճանրայ եկած ուղեւորներու կառախումբի մը եւ հակառակ ուղղութեամբ ժամանող ու քար բեռցած կառախումբի մը միջեւ: Իտալացի դործաւորի մը ու կնոջ մը ոտքերը կոտրեր եւ վնաս հղի, երկուքը՝ երկաթուղիի պաշտօնեայ եւ չորսն ալ ուղեւոր, վիրաւորուեր են:

ՊԻԼԻՃԻՒԻ մէջ, ուրբաթ գիշեր, Շէյրնի անուն նպաստաւոր մը խմելէն հղկեն ծաղկում հօթը տուներ եւ երեք խանութներ այրեր են: Տեղական կառավարութիւնը քննութիւն կը կատարէ հղկեն պատճառները երեւան հանելու:

ՔՐՈՒԻ

թեան, եւ վստահութիւնը չարաչար դրծածելով ու խարդախութեամբ, 25,000 ոսկիի փոխարէն 25 ոսկիով համաձայնութիւն գոյացուած է, դատ կը բանայ Զօհրալ էֆ.ի դէմ։ Այդ դատը որ Պոլսոյ պատժական տեսանին առջեւ բաւական ատենէ ի վեր կը շարունակուէր, անցեալ հինգշաբթի աւարտելով վճիռը արձակուեցաւ։ Դատավարութեան ներկայ գտնուեցան մայրաքաղաքիս բազմաթիւ փաստաբանները եւ ուրիշ ծանօթ անձեր, որոնք եկած էին լսելու համար 25 ոսկիի համաձայնութիւն գոյացուած 25,000 ոսկիով տարօրինակ դատը։ Զօհրալ էֆ. իր քով ունենալով պաշտպան փաստաբանը Թէվֆիգ պէյը եւ Պապիկեան էֆ.ին, իսկ Ավրամ՝ իր փաստաբան Դարտի էֆ.ի հետ՝ իրենց յատկացուած տեղերը կը գտնուէին։ Զօհրալ էֆ. դատարանին խնդրանք մը ներկայացուց եւ յայտարարեց թէ ուրիշ դատերու մէջ գործածուած «անպարտութիւնը որոշուեցաւ» բառաձեւը՝ եթէ այս դատին մէջ ալ գործածուի, ասով իր պատիւն եւ արժանապատուութիւնը գոհացում չպիտի գտնէին։ Եւ խնդրեց որ «Այս դատը իրեն դէմ յերիւրուած թշնամական դատ մը ըլլալը» յիշուի։ Դատարանը երկար խորհրդակցութենէ ետք, իր վճիռը հաղորդեց Զօհրալ էֆ.ի եւ Ավրամի պաշտպան փաստաբանը եղող Դարտի էֆ.ի թէ «այս դատը Զօհրալ էֆ.ի դէմ յերիւրուած դատ մը ըլլալով, միաձայնութեամբ որոշուած է յիշեալ էֆ.ին անպարտութիւնը»։ Դատարանին այս արդար վճիռը լսող բազմաթիւ ներկաները՝ մեծ ուրախութեամբ շնորհաւորեցին Զօհրալ էֆ.ն։ Մենք եւս կը փութանք շնորհաւորել համակրելի եւ տաղանդաւոր փաստաբանը՝ այդ տեսակ ձրի զրպարտութեան մը հանդէպ իր անմեղութիւնը երեւան եկած ըլլալուն համար։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն թէ կաթոլիկ արքեպիսկոպոս մնսէնեէր Հոեէք, յունիս 14ի ոտնին առթիւ, հանդանակութեանէն գոյացած վեց հազար ֆր. յանձներ է տեղւոյն ֆրանսական հիւպատոսին՝ Մարթինիքի արկածեալներուն համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻՆ առնուած վերջին լուրերու նայելով, երկրաշարժի ցնցումները դադրած են եւ ժողովուրդին յուզումը հետզհետէ կը հանդարտի։

ՊԻՇԻՐԹՍԵՆԻ Թարլա Պաշը Թաղին մէջ, չարաթ գիշեր, ժամ 5½ին, սլսոոէ մը հրդեհ ծագելով վեց առոխներ այրեցան։ Մեծամեծ ջանքեր եղան կրակին տարածումը արգիլելու համար։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, այդ հրդեհէն վնասուողներուն ցուցակը մատուցուեցաւ կայս. պալատ։

ԹԱԳՍԻՄԻ Թաղապետական պարտէզին առջեւ, չարաթ օրը, թրամուէյի կառք մը մաղ մնաց որ մարդ մը կոխոտէր, բայց անմիջական միջոցներով կարելի եղաւ արկածին առաջքը առնել։

ԻԶՄԻՐԻ առեւտրական դատարանին անդամներէն Պոտսաքի էֆ., կ'ըսէ Իքցամ, ձեռնհաս պաշտօնարանին հրամանով պաշտօնակալ եղած է ու դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ.—Շաբաթ օր, երիտասարդ մը՝ յունարէն գրուած նամակ մը կը յանձնէ Սկիւտար Նիզամիէ պահականոցին դիմացը գտնուող փուռին սպասաւորին՝ ըսելով թէ այս նամակը փողոցի հանի Արթին աղայի պէտք է յանձնել։ Իրիկուան դէմ երբ Հաճի Արթին աղա խանութ կուգայ, սպասաւորը նամակը վարպետին կը յանձնէ։ Արթին աղա յունարէն չգիտնալով նամակը ուրիշի մը կը կտրացնէ եւ կ'իմանայ թէ իրմէ 500 ոսկի կը պահանջեն։ Խեղճ Արթին աղա կը շուարի եւ նամակը բերող երիտասարդին կերպարանքը մանրամասն կերպով սպասաւորէն հարցնելէ ետքը, կ'երթայ խնդիրը ոստիկանութեան կ'իմացնէ։ Կատարուած խուզարկութեանց շնորհիւ վերջապէս կը ձերբակալուի Արթին աղային նամակը բերող մարդը, որ Ցմիթրի անուն Ցմիթրի է։ Հարցաքննութեան ատեն Ցմիթրի թէեւ կ'ուրանայ, բայց ոստիկանութիւնը անոր այս ուրացումին հաւատ չընծայեր։ Վերջապէս Ցմիթրի իր ըրածը սա կերպով կը խոստովանի.«Զբաւոր եմ, կ'ըսէ, եւ ատոր համար այդ միջոցին դիմեցի, սրովհետեւ գիտէի թէ Արթին աղա հարուստ է. կարծեցի որ այս կերպով կրնամ դրամ փոցնել։» Նամակը կրկին քննուելով՝ կը հաստատի որ Ցմիթրի ուրիշ մեղսակիցներ ալ ունի, սակայն Ցմիթրի կ'ուրանայ։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

ՄԱԼԹԷՊԷի մէջ, երէկ, նպարավաճառ Անասթասի եւ Իպրահիմի միջեւ կռիւ ծագեցաւ, կերակուրի խնդրի մը համար ծագած վէճէ մը։ Իպրահիմ ռէվոլվէր մը քաշելով, սպաննեց Անասթասը եւ փախաւ։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ։

ՊՈԼՍՈՅ Էյրի Դարուի կողմը, երէկ, իրիկուն, Հասան ու Խրաբը անուն երկու անձեր կռուի բռնուեցան։ Կռիւը սատականալով Հասան դաշոյնը քաշեց եւ մեռցուցաւ Խրաբը։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Այս առաւօտ ժամ 3ին Շիշլի թրամուէյի Ընկերութեան սլսոոներու յարդի մթերանոցին հրդեհ ծագելով, յարդերը այրեցան։

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էֆիլիւենցային հեռեւանքը եղող սառեակ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՓՈՒԼԻՍ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը երէկ առաւօտ նախագահեց Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին ժամերգութեանց, եւ պատարագի միջոցին ալ քարոզ մը խօսեցաւ աւուր պատշաճի ընթերցուածէն, ընտրան առնելով Պողոսի սա խօսքը.—«Քանզի կասարած օրինացն Քրիստոս է, յարդարութիւն ամենայն հաւատացելոց» (Հռոմ. Ժ. 4)։ Տեսութիւն մը ըրաւ Պողոսի ժամանակ քրիստոնեաներուն ունեցած հոգեւոր կենցաղին վրայ։ Ս. Պատրիարքը նոյն ժամանակուան նորադարձ քրիստոնեաներուն հաւատքի հոգեկան ընթացքը մասնաւոր ընելով՝ դեղեցիկ տեսութիւն մը ըրաւ հաւատքի ստորոգելիքներու մասին։ Նոյնպէս հաւատքին ներշնչած հոգեկան եւ բարոյական մխիթարութիւններն ալ առաջ բերաւ, ինչպէս յոյս, համոզում եւ վստահութիւն։ Ս. Պատրիարքը սա եզրակացութեան յանգեցաւ թէ քրիստոնեային փրկագործութեան լրումը կազմողը խաչն է, որ եղած է քրիստոնէի պարծանքի առարկան, այնպէս որ բոլոր քրիստոնեաներ խաչը բարձրացուցած են եւ մինչեւ անգամ չատ մը զարդեր խաչաձեւ ներկայացուած են։ Ն. Սրբազնութիւնը մասնաւորապէս Պողոսի թղթերէն կարգ մը վկայութիւններ ալ առաջ բերելով, յորդոր կարդաց պինդ փարիլ հաւատքին։

—Ս. Պատրիարքը այսօր Սկիւտար երթալով, պիտի նախագահէ Պէրպէրեան վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսին։ Ն. Սրբազնութեան պիտի ընկերանայ նաեւ վարչական դիւանի տեսուչ Բարթող էֆ. Թելեան։

—Հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ, Լսաեանի չիբմին վրայ դամբարան մը կառուցուիլ ձեռնարկուած է Շիշլիի դերեզմանատան մէջ։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդի տեղեկատ Հայկ էֆ. Անտոնեան, որ Թաղեցիներուն ամբողջին համակրութիւնը կը վայելէր, այս անգամ հրաժարած է իր պաշտօնէն ինչ ինչ պատճառներով։ Այդ անձը Թաղ. Խորհուրդին թեւ ու թիկունք եղած էր եւ Թաղ. Խորհուրդի անդամները դիմանալով յիշեալ էֆ.ի աշխատութիւնը խնդրեր են որ իր հրաժարականը ետ առնէ։ Սակայն Հայկ էֆ. կը պնդէ իր հրաժարականին վրայ եւ իր արդար իրաւանց պահանջումը խնդրելով, պատճառաբանեալ հրաժարագրին պատճէնն ալ մատուցեր է Ս. Պատրիարքին։

—Բերայի Թաղական Խորհուրդը Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ ծագած հարսնիքի վէճերուն մասին տեղեկագիր մը տարով, պարզած է թէ ինչպէս առաջ, այսուհետեւ ալ ամէն ջանք ձեռք պիտի առնէ, եւ այս նկատմամբ որոշած է որ ամէն երկուշաբթի օրեր, երբ պսակի խորհուրդը տալի ունենայ, յատկապէս մէյ մէկ քահանաներ բարեկարգութեան հոկեն Թաղական Խորհուրդի անդամներէն մէկին ընկերակցութեամբ։ Այսպէս Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին համար որոշուած է Քաքմաճեան Միքայէլ էֆ. քահանայի մը հետ. եւ Ս. Յարութիւն եկեղեցիին համար ալ ուրիշ անդամ մը՝ քահանայի մը հետ։

—Երզնկայի Առաջնորդ Տ. Դանիէլ վարդապետ, որ երկու շաբաթէ ի վեր Բէյճաղ կը գտնուի, այցելեր է նաեւ Բուրսայ եւ ուրիշ գիւղաքաղաքներ, հոգեւորապէս մխիթարելով ժողովուրդը։ Թէյճաղի համար Փոխ-Առաջնորդ ընտրեր է Սրտաւադէ վարդապետը։

—Աղթամարի Կաթող. Տեղապահ Տ. Արսէն վարդապետ Ս. Պատրիարքէն խնդրեր է որ երկու ուսանող Դպրեվանքը ընդունուին, ի դաշին օգտակար ըլլալու համար Աթոռին։

—Տիվրիկի Կալուածոց Հոգաբարձութիւնը գումար մը ունի որ պահուած էր Բերայի Կալուածոց հոգաբարձութեան մնուկը, յարմար կալուած մը գնելու պայմանով։ Տիվրիկի հոգաբարձութիւնը, որուն խնամակալն է Մինրան էֆ., յարմար կալուած մը գտնելով խնդրեր է որ այդ գումարը յատկանայ այդ կալուածին գնման։

—Սղերդի Առաջնորդ Տ. Փաւէն վարդապետ Թեմական այցելութեան եկեր է։

—Երէկ կատարուեցաւ Պէշիկթաշի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը։ 321 ընտրողներէն միայն 221ը մասնակցած էին, որոնց 107 անձամբ եւ 114ը նամակով։ Բացարձակ առաւելութիւն ստացած են, Տեարք՝ Տրդատ պէյ Տատեան 204, Տոքթ. Ճ. Բրիսեան 185, Զենոբ Հիսարլեան 180, Յակոբ Սարրաֆեան 172, Յովհաննէս Ալալըմճեան 167, Խաչիկ Խորասանճեան 154, Դանիէլ Հանէսեան 146, Բարսեղ Կիւլպէնկեան 116 քուէ, իսկ համեմատականի մնացած են՝ Զգօն Խորասանճեան 90 եւ Դալուստ Աթլեան 87։

—Կիւլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան պատուիրակ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմրիւքճեան շաբաթէ մը Առանապիտի ուղեւորի։ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս յառաջիկայ չորեքշաբթի օր գումարելի Խառն Ժողովին պիտի ներկայանայ։

—Պատրիարքարանէ յանձնարարուած ըլլալով Բերայի Թաղ. Խորհուրդին, բացատրական տեղեկագիր մը մատուցանել անցեալ երկուշաբթի օր Ս. Յարութիւն եկեղեցիի մէջ կատարուած պսակին առթիւ ծագած վէճին նկատմամբ, այդ տեղեկագիրը պատրաստուած է եւ Պատրիարքարան պիտի ղրկուի։ Կատարուած քննութենէն, կը հասկցուի թէ ծագած վէճին պատճառնատուն է Պագտիան քահանան, որ առանց իմաց տալու նախապէս, իր ծուխերը եկեղեցի առնելով ամէնէն առաջ պսակել ուզած է։

—Կ'ուզուի՞նական վարժարանի խնամակալութիւնը, վաղը, նիստ պիտի դնէ մարմնի վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանին ուղղութեանը նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։ Վարժարանին լեզուներու ուսուցիչները մէյ մէկ ծրագիր ներկայացուցած են իրենց ճիւղերուն դասախօսութեան վերաբերեալ, որոնք փոխոխութեամբ կամ նոյնութեամբ ընդունուած են։ Վաղուան նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնուին դիտութեան ուսուցիչներուն ներկայացնելիք ծրագիրները։

—Ռոտոսթոյէն կը գրեն մեզ յունիս 6 թուով.—«Ռոտոսթոյի Ս. Խաչ թաղի Հայոց դեղերեզմանատունը չատ տարիներէ ի վեր խղճալի վիճակ մը ունէր, չորս կողմէ սնոտասպարկնացած ըլլալով. եկող գարդ Թաղ. Խորհուրդները ի վիճակի չեն եղեր դարման մը խորհելու, այնպէս որ նուիրական սրբավայր մը ըլլալէ առաջ՝ անասուններու արօտատեղի մը դարձած էր. ուրախ ենք յայտնելու որ վերջապէս արդի Թաղ. Խորհուրդի նախաձեռնութեամբ եւ ժողովրդականուիրատուութիւններով վերջերս ցանկապատ մը քաշուեցաւ գերեզմանատան բոլորտիքը. իսկ հանդուստարանը՝ որ անցեալ ձմեռ հիմնայատակ փլած էր, նորէն կառուցուեցաւ. ասոր կից նոր սենեակներ շինուելով յատուկ պահարան մը դրուեցաւ, գերեզմանատան պայծառութեան ալ հոգ տարուելու համար։»

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկոպոս նամակ մը դրելով Ս. Պատրիարքին, իր Փոխանորդ Տ. Կարապետ վարդապետ Մայլըմճեանի ծառայութիւնները դրուատեր եւ խնդրեր է որ Պատրիարքարանը միջնորդ ըլլայ, պատուանշանով եւ հայրապետական լանջախաչով պատուելու համար զայն։

—Հիւանդանոցի ընդհանուր բարեկարգութեան համար 300 յօդուածներէ բաղկացած կանոնագիր մը ներկայացուցեր է Տոքթ. Տաղատեան։ Յօդուածներէն սասը հատը, ամէնէն դլխաւորները, չեն ընդունուեր, անգործադրելի դատուելով։

—Սամսոյ Առաջնորդ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս Վանքեան Սամսոնէ անցած ատեն, Վիճակին Առաջնորդ Տ. Յակոբ եւ պիսկոպոսի հրաւէրով պատարագ մատուցեր է։ Ժողովուրդը լաւ ընդունելութիւն ըներ է։

—Կարմէնէն կը գրեն մեզ յունիս 29 թուով.—«Ընթացիկ ամսոյս 24էն 26, բշ. գշ. եւ գշ. օրերու մէջ կատարուեցան Սամսատեան վարժարանի աշակերտներու տարեվերջի հրապարակային հարցքննութիւններ։ Ներկայ էին Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ, Տ. Մերուժան վարդապետ, Ալաչկերտի Առաջն. Տեղապահ Հայրը, Տ. Զարեհ քահանայ Շիրէեան, նահանգիս Միւթէսարիֆն ինքնիր եւ Մուսիէսարիֆ պէյ, վարժարանին հոգաբարձութեան անդամներուն մեծագոյն մասը, եւ ժողովուրդէն հոծ բազմութիւն մը։ Ինչպէս կ'իմանանք ձեռնհաս ու անկողմնակալ հանդիսականներէ, առհասարակ աշակերտներն անակնկալ յաջողութիւն մը ցուցուցին՝ գոհացուցիչ պատասխաններ տալով իրենց ուղղուած հարցումներուն, եւ գործնական ապացոյցներ ընծայելով իրենց աշխատասիրութեան։ Անակնկալ, կ'ըսենք, որովհետեւ, աշակերտ թէ ուսուցիչ, դարմանած եւ առ ոչինչ գրած էին գեղեցարժէք սոսկաբիթի ցնցումներուն պատճառած ժամանակի կորուստը, այսպէս հեղնելով ընտրութեան այդ անհաճոյ խաղերը։ Դշ. օր, հայերէնի քննութեան վերջին ժամէն յետոյ, Առաջնորդ Ս. Հայրը քանի մը խօսքով գոհունակութիւն յայտնեց կատարուած քննութիւններուն նպատաւոր արդիւնքի մասին, գեղեցիկ ու կենցաղուղուս խրատներ ուղղեց շրջանաւարտներուն եւ պահպանիչով մը օրհնեց բոլոր հանդիսականները։ Ապա հանդէսները վերջացան «Հայր մեր»ով մը։ Սամսատեան վարժարանը ներկայ տարուան մէջ ունենալու տասնըչորս շրջանաւարտներ, որոնք են. 1. Պ. Պ. Արամ Մուշեղեան (Կարնեցի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 2. Արամ Յակոբեան (Պոլսեցի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 3. Արամ Շիշէեան (Կարնեցի) ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 4. Արշակ Յակոբեան (Մշեցի) ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 5. Սեւեոն Գուլումճեան (Եղեկացի) ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 6. Հմայեակ Ճիզմէճեան (Երզնկացի) ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 7. Միսաք Սարգսեան (Թոքատցի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 8. Մանուէլ Տէպէեան (Եղեկացի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 9. Յովհաննէս Տէրունի (Տիարպէքիրցի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 10. Յովնան Յովնանեան (Ակնայ Անջրդի գիւղէն), Ս. Փրկչի որբանոցին նախկին սան, Սովկոց Յանանմբին ծախքով կրթուած։ 11. Ռուբէն Ղազիկեան (Արաբկիրցի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 12. Սարգիս Սղերդցեան (Բաղէշցի), ձրիավարժ գիշերօթիկ։ 13. Վահան Տէր Աղարեան (Կարնեցի), թոչակաւոր, ցերեկեայ։ 14. Վարդան Տէր Ներսէսեան (Մշոյ Նոգարէթ գիւղէն), ձրիավարժ գիշերօթիկ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Յարութիւն էֆ. Ռ. Սրվանձեանի ընդ Օր. Սրմենուհի Ռ. Գալանճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 40 դրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Տիկին Մանոնէ Կ. Գալանճեան։

Ս.ՋԴ.—Ս. Յակոբայ Որբանոցի համար երկու դասատիպակ-ուսուցիչներու պէտք կայ։ Այս պաշտօնը վարել փափաքողները կրնան ներկայանալ, ամէն օր, կէս օրէ վերջ, Որբանոցիս Տնօրէնութեան, բանակցութեան համար։

Ա.ՋԴ. — Երկրորդական Դպրոցի մը պէտք կայ։ Դիմել Աբեւելքի դրաշարպետին։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԷԼ)

ՋԱՆՋԻՊԱՐ, 20 յուլիս.—Զանգեզուրի ցեղապետին որդին՝ Սայիտ Պէյ, այսօր, ցեղապետ հռչակուեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ Խորհրդարանը հրաւիրուեցաւ Յուլիս 24ին գումարուելու, իբրեւ սովորական նստաշրջան։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Մուչայի մէջ, Ասիաթի մօտ, քոլէրայէ չորս տարիւր տասնըվեց դէպքեր հաստատուեցան պաշտօնապէս։

ԲԷՐՄԻՐՄՈՆ.—Վոտի կառավարիչը ու դեր-կառավարիչը, երէկ, կառավարութեան անունով, այցելութիւն տուին Պալկարոյ իշխանին որ Բլոմպէ-Պէն կը գտնուի։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՎԵՆԵՏԻԿ, 20 յուլիս.—Իտալիոյ թագաւորը, այսօր, Թաքքոնիճի հասաւ եւ ժողովրդեան կողմէ խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպիոյ Երեսփ. Ժողովը արտասովոր նիստի հրաւիրուած է յուլիս 24ին, որոշում մը տալու այն փոխառութեան մասին որ մօտերս հրապարակ պիտի հանուի Բարիզի Հոքիէ խումբին կողմէ։

ԲԱՐԻԶ.—Նախարարութեան ստացած տեղեկութիւններուն նայելով, կրօնական միաբանութեանց վերաբերող ու արտօնութիւն չունեցող հաստատութեանց մեծ մասը պիտի համակերպի իշխանութեանց կողմէ եղած ազդարարութեանց. բայց առեւտրական Ֆրանսայի քանի մը նահանգներուն մէջ ընդդիմութիւն մը յուսալի է. միաբանութիւններ թող պիտի տան որ բանի արտաքսուին։ Նախարարապետ Պ. Քոմպ բացարձակ հրամանդներ տուած է օրէնքին գործադրութեանը մասին։

ՕՏԵՍԱ.—Հունձքերու լուրերը բաւական նպաստաւոր են, թէեւ սնձրեւ չի տեղար։ Կ'ենթադրուի որ ցորենի արտադրութիւնը անցեալ տարիէն քիչ մը աւելի պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լուսաւորտ թագաւորը ալեւոս կատարելապէս ապաքինած կրնայ նկատուիլ։ Թագադրութեան պատրաստութիւնները սկսած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ նախարարապետ գոն Պիւլոով կոմսին եւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլոսիմոպի կոմսին միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացեր է՝ վերջացնելու այն խնդիրները որոնք քանի անգամներ դադրեցուցած են երկու կառավարութիւնները։ Այդ համաձայնութեամբ, Գերմանիոյ իշխանութիւնները թող պիտի չտան որ Աւստրիոյ մէջ համագերմանութեան տարածման կազմակերպութիւններ ըլլան։ Աւստրիոյ իշխանութիւններն ալ թող պիտի չտան որ Կալիցիոյ եւ Բրուսիոյ լեհական նահանգներու լեհերուն միջեւ հաղորդակցութիւն կատարուի։

ԲԵՌԵՐԱՊՈՒՐԿ. — Նովոյէ Վրեմիա կը հրատարակէ իր աշխատակիցներէն մէկին ունեցած տեսակցութիւնը Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրիսէ-Թիի հետ։ Պ. Բրիսէթի ըսեր է թէ Իտալացիները մեծ գոհութիւն կը զգան, տեսնելով որ Իտալիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ մերձեցումը կը ծնի։ Բեռերապուրկի մէջ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին եղած ջերմագին ու սիրալիր ընդունելութիւնով։ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեր է թէ մեկնելէն առաջ կը յուսայ Ռուսիոյ եկմական նախարար Պ. Վիթէի հետ տեսակցիլ՝ երկու երկիրներու առեւտրական յարաբերութեանց վրայ, բայց թէ, այդ մասին իրենց համաձայնութիւնը ո՛րքան ալ բաղձալի ըլլայ, կացութեան քանալին Գերմանիոյ ձեռքն է, վասն զի մաքսային խնդիրներու մէջ ամէն բան այդ տէրութեան ընթացքէն կախում պիտի ունենայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բուլխէն կը հեռագրեն թէ Լուսաւորտ թագաւորը բնաւ յոգնութիւն չէ զգացած իր ուղեւորութենէն։ Առտուընէ մինչեւ կէս օր զբօսանաւին վերի յարկը մնացեր է՝ իր շուրջը դարձածներէն մեծ հաճոյք իմանալով։ Օդը շատ գեղեցիկ էր եւ երկինքը պայծառ։ Նաւահանգիստին մէջ բազմաթիւ զբօսանաւեր կան։ Բուլխի մէջ նորէն պատրաստութիւններ կը տեսնուին թագադրութեան համար։ Բաղաքը շքեղապէս զարդարուած է։ Այս իրիկուն հանդէսներ կազմակերպուեցան աղքատներու եւ երեք հազար տղայ։ Պրիքանիա զբօսանաւը որ շոգիի վրայ կը ապատէր, հրաման ստացաւ մնալու։ Ուրեմն որոշ կ'երեւայ թէ Լուսաւորտ է. մատուիր չէ կատարել տարեկան ծովային պտոյտը։ Թագուհին եւ արքայական գերդաստանին անդամները զբօսական պտոյտ մը պիտի կատարեն Հուայթ կղզիին մէջ։

—Թագադրութեան տօնի կատարուելիք դիմուորական հանդէսները նախապէս ծանուցածէն աւելի պիտի ըլլան։ դաղթային դիմուորներու մասնակցութեամբը։

—Պ. Պալֆուրի, իբրեւ նախարարապետ, ստանալիք թոչակը խնդրոյ նիւթ է այս միջոցիս։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Պալֆուր մանգամայն գանձային նախարար է ու կնքապահ։ Անգլիոյ մէջ մասնաւոր թոչակներ չկան այդ բարձր պաշտօններուն համար։ Լորտ կնքապահը առաջները տարեկան չորս հազար անգլիական ոսկի կը ստանար, բայց յետոյ այդ թոչակը ջնջուեցաւ, մինչեւ Լորտ Սուլզբրիի օրը որ 2400 ոսկիի տարեթոչակ ստացաւ։ Հաւանական կ'երեւնայ որ այդ թոչակը նորէն ջնջուի եւ Պ. Պալֆուր, իբրեւ գանձային նախարար, տարեկան հինգ հազար ոսկի ստանայ։

—Պ. Զէմպրլէնի առողջական վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի. սակէ վերջը բժշկական տեղեկագիր պիտի չհրատարակուի։ Դաղթային նախարարը շաբթուս վերջը պիտի մեկնի Լոնտոնէն։ Արիւն կորսնցնելէ առաջ եկած տկարութիւնը բաւական տեւեց, մնոր առողջ կազմութիւնէն ենթադրուածէն չատ աւելի։ Պ. Զէմպրլէն մէկ քանի օրէն պիտի կրնայ պաշտօնին ձեռնարկել։

—Թրանսվալի կուսակալութեան տեղակալ անուանուեցաւ արեւմտեան Աւստրալիոյ կուսակալ Սըր Արթուր Լօուլէյ որ ընդունեց այդ պաշտօնը եւ օգոստոս 5ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի հարաւային Ափրիկէ։

Բէրլին. — Բէքինի միջնաբաղաքին ու չինական զինուորներու եւ Բաս-Թինկ-Ֆուի մէջ քոլերայէ մահեր պատահեցան։ Հիւանդութիւնը Զինու ներսերը կը տարածուի։

ՎԵՆԵՏԻԿ. — Բաղաքապետութիւնը որոշեց երկու հարիւր հազար ֆր. յատկացնել՝ Ս. Մարկոսի եկեղեցիին զանգակատունը վերաշինելու։ Իտալիոյ կրթական նախարար Պ. Նաղի այդ առթիւ վենետիկ կը դտնուի։ Ամէն կողմէ նպաստներ կը հասնին։

ԲԵՌԵՐԱՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ եկմական նախարար մանրամասն տեղեկագիր մը հրատարակեց Եւրոպական Ռուսիոյ ամբողջին հունձքերու վիճակին վրայ՝ մինչեւ յունիսի վերջը։ Այդ տեղեկագիրը իր մասնաւոր չահեկանութիւնը ունի, վերջին տարիներու դէշ հունձքերուն եւ եռչատութեանց հետեւանքով։ Եկմական նախարարին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Եւրոպական Ռուսիոյ նահանգներուն մեծ մասին մէջ, մայիսի ու յունիսի դէշ օդերուն հակառակ, հունձքերը գոհացուցիչ պիտի ըլլան։

ՂԱԼԱԳԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 6 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	14
Ամէնէն բարձր գին	»	30	22 1/0
Ամէնէն վար գին	»	30	10
Բուլգէրի երկաթուղի զոց.	ֆր.	114	75
Ամէնէն բարձր գին	»	115	50
Ամէնէն վար գին	»	114	25
ԲԱՑՈՒՄ 8 Յուլիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	ֆ. կ.	30	17
Բուլգէրի երկաթուղի	ֆր.	114	75
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Բէյտի Ժէնէրալ ՕՋմ.		0	10
Սօս. ՕՋմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	55
Թրամուէյ բաժնեՁուղՁ		5	35
» ժուիսանս		1	40
» պարտաՁուղՁ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		295	—
Թրանսվալ		132	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		263	75
Լավրիոմ		71	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » էջ	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 1/2
» » » էջ	»	22	70
Պերլին անտոկոս չէջ	մարք	18	57
Վիէննա էջ	ֆիոր.	21	70
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ եվբէրիտլ	»	90	—
Քրիսից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճաիլիք	»	102	—
Բուպլի Ղազաղրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	95	43
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	54	50
» » » Դ. բաց.	27	63
» » » Դ. զոց.	27	56
Օսմանեան Պանքա	12	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	40	—
» Մօնօքոլ	43	—
Պուլկարական 1888	94	—
Էժիպսիէն իւնիֆիէ	110	—
Տօմինիայ	106	—
Թրանսվալ	5	25
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխառութիւն	25	33 3/4

ԲԱՐԻԶ, 19 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	100	85
» » 3 1/2 %	102	15
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	28	05
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. զոց.	27	90
» » » Բ.	—	—
» » » Գ.	29	87
Օսմ. Կայս. Պամքա	ֆր. 559	—
Օսմանիէ	» 485	—
Բուլգէրի երկաթուղի	» 117	—
Օսմ. մաքսատուն	» 528	—
Օսմ Ռէժի	» 325	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	» 508	—
Քէտի Լիոնէ	» 1056	—
Իտալական Ռանթ	» 102	17
Սպանիական արտաքին	» 80	90
Թրանսվալ	» 134	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	» 25	155
Դրամագլուխ	»	— —

ՊԵՐԼԻՆ, 19 Յուլիս

Ռուպլը	ֆր.	— —
Բուլգէրի երկաթուղի	» 113	20
Անատ. երկթ. պարտաՁուղՁ	» 102	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	» 20	335

ՎԻԷՆՆԱ, 19 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր. 239	80
Բուլգէրի երկաթուղի	» 110	—
Օսմ. Ռէժի	» 293	—

ՊՐԻՍԷԼ, 19 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	28	05
Բուլգէրի երկաթուղի	116	25

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure
boisson de table et rafraîchissante.

ՀԱՅՈՒՀԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՍԱՓԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 10ին (Ն.Տ.) Դշ. Դիւր

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Բուլղարիոյ երկաթուղեայ սարժեթուղթերուն 195րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 յուլիս 18/31ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատուներին մէջ, ներկայութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 6/19 յուլիս 1902 1—6

* * *

ԱԶԴ.—Հանր. Պարտքի վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ՝ դրեթէ 350 մեծ չէքի կաղնեփայտ եւ 14,300 քիլօ բրնձի ածուխ, որոնք առանց ծախքի պէտք է յանձնուին՝ 30 չէքի կաղնեփայտը եւ 2000 քիլօ բրնձի ածուխը Հանրային Պարտքի վարչութեան, 30 չէքին եւ 3800 քիլօ բրնձի ածուխը՝ ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան, 250 չէքին եւ 2000 քիլօ բրնձի ածուխը՝ նամակատարներու տպարանին, 40 չէքին եւ 6500 քիլօ բրնձի ածուխը՝ Զէյնտարանին։

Առժամեայ նուազուրդը պիտի կատարուի յուլիս 9/22, երեքշաբթի օրը, սկսելով կէս օրէն երկու ժամ առաջէն մինչեւ կէս օրէն երեք ժամ ետքը։ Վերջնական նուազուրդը պիտի կատարուի առ նուազն 3% զեղչով՝ առժամեայ նուազուրդին տիկնան յաջորդող երեք օրերու միջոցին։ Երրորդ օրը, յուլիս 13/26, շաբաթ, առաջարկները պիտի ընդունուին կէսօրէն ետք մինչեւ ժամ երեք։ Յանձնառուները՝ իրը երաշխաւորութիւն իրենց առաջարկներուն, պէտք է որ Վարչութեան կեդր. Մնոտուկին յանձնեն՝ իրենց հայթայթելիք ապրանքներուն տեսակարժէքին 10%ը։ Յանձնառութիւնները պէտք է ներկայացուին կեդր. վարչութեան՝ գոց նամակով։ Պայմանագիրը այս օրուընէ սկսեալ հասարակութեան տրամադրութեան տակ դրուած է եւ փափաքողները կրնան զայն քննել Վարչութեան Մասնակարարական ճիւղին մէջ, սկսեալ կէս օրէն երկու ժամ առաջուընէն մինչեւ կէս օրէն երեք ժամ ետքը։

Կ. Պոլիս 5/18 Յուլիս 1902 2—6

* * *

ԱԶԴ.—Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Դալիդրթիայի մէջ չենուելիք աղի մթերանոցներուն կառուցման գործերուն առժամեայ նուազուրդը՝ 460 օսմ. ոսկիով փակուած է։ Այն անձերը որոնք կ'ուզեն այս գումարին վրայ դնել 3% զեղչ մը ընել, յուլիս 6/19ին, շաբաթ օր, կէս օրէն ետք, ժամը 3ին (Ը. Ե.) պէտք է դիմեն Ընդհ. անօրէնութեան վերջնական նուազուրդին մասնակցելու համար։

3/16 Յուլիս 1902 3—5

* * *

Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտքի բամբեռեղերուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. Հրովարտակին Ե.րդ յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն ամէն կտրոնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամէն վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար 1896 սեպտ. 1/13ի 26 թիւ կտրոնները, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 սեպտ. 1902, Հանրային Պարտքի Վարչութեան պիտի մնայ։ 4—10

* * *

Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% Բրլորդիէ պարտութիւնագիրներուն ունեցողներուն թէ 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. Հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, ջնջուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրոնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին աւարտելէն մինչեւ վեց տարի վերջը։ Հետեւաբար նոյն պարտութիւններուն 1896 սեպտ. 1/13ի 12 թիւ կտրոնները եթէ մինչեւ 31/13 սեպտ. 1902 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։

18/1 Յուլիս 1902 4—10

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՑՐ ՄԸ

Նիհար, ազաղուն, վատոյժ, հիւանդկոխ աղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի դիրուկ, թոմպուլ, գուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ազապային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ խորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժգնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու յաւերն ու փորկաթութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցաւակելով և չարունակեց ամիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառող երիտասարդներ եղան։ Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պոնապարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՍԻԱՆ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

18—26

ՇԱԲՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕՎԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կաղդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆոսֆաթիւրիէի, Գլիսէրոֆոսֆատիայի, ապոֆիզոմիայի, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրոֆոսֆիթը։ Թեթեւ հաճելի է հարկակալ և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բոլոր հասակներ

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸԼԸ (սրբահան), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՄԻԼԻՐԱՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԹՅՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՑԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՈՍԸ, ՀԱՐԲՈՒԻՐԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական ճանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնառուր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հայկական շինուածներու, տարազներու և թիւերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէշներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսակով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբաթ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախսու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը ճեռեւեալն է. { 196 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ Ռոնակազմ հատորը / 235 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանցառներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անդամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը դերծ կը մնայ ապագայ դէնի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրաւունքով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաքալքէոյ Ղալաթիա

Գործակալ, Գոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Սէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեպ-գործակալ Գոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մարրուճճիլար, Զարշըլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական Տրեւեկութիւններ

Գ. 9/22 Օսէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գ. 10/23 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Սիւեզ Աղեքսանդրիայեն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թրապզուլուս-Շամ.
Դ. 10/23 Պուրգազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Ե. 11/24 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Ե. 11/24 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 12/25 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 13/26 Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէս, Թրապզուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ից յետ միջօրէ։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԱՒՈՐ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահսատալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենուրեք հռետորներ ինչպէս նաեւ թուղթի հոտառէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանութիւնը։ Փափաքողներուն քաջալերելը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընդունողները կրնան դիմել Կ. Գոլսոյ մէջ Օրոստի Ղաք և Կ. Ինտիֆեան Որդիք վաճառատունները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու դէպի դիմել գործակալութեանց որ ի սորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցարութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲՈՒՐԻԶ.— Պ. Պ. Լաքարիէռ Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՒՐՍԱ.— Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱԼԻՊԼԻ.— Պ. Հ. Ռոզանսկայ.
ՌՈՒՍՉՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Ինտիֆեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կէռոն Արտինի
ՋՄԻՐՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԷՄԱՆԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻԻԻ.— Պ. Մ. Գափուանօ.
ՊԵՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանսիլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՒՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան եղբարք.
ՏՐԱԳԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Ինտիֆեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեմեատուրեան.
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՒՄՕ.— Պ. Յակոբ Բուսատալ.

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները գաւառ անգլ. պարզուածով տակունութեամբ այն քան գնահատուած են որ ազգերու ամէն կողմ տարածուած են, և բոլոր քանանքները, գնդակներն ու կոշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և ոսկեայ medaille է բերը գանազան դիպուածներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաներ կը գտնուին՝ ԲՈՒՐԱ, Ցիտակ Համրայ, Ղալաթիա Սէ-տայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ Սինկէր Խան, Բեւնէլի Խան։ Բրամէյի կայարանին դիմաց.
ՍՏԱՄԲՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 3. Սուլթան Պայազիտ Բրամէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 13։
ՍԿՈՒԴԱՐ Զարչի Պոյու։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՒ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ Հրլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1089	Գոմս	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բոզարիս	186
Ալէքթէ	3607	Գոնկս	2906	Կրօնոս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անտէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինատ	3720	Միլս	1057	Սրէքս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրատիս	3600	Մօնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հուսվէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօքիս	3827
Գրֆֆիալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէլրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիւնս	1080	Ոնամարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբսս	1337	Էրազս	1841	Ֆէլէս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1241	Ֆիտս	954	Ֆօլարիս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօվնս	1700	Բոլս	510	Զօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրիալթս	2229	Օլիմուրնս	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բրինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գոլօրատս	4235	Կիդանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բուէս	1789		

Տայսս շոգենաւը, նաւապետ Բիքքրին։ ընդհանուր վաճառքով Հրլէն հոս հասած է։

Թօֆիս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հրլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ. գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Ֆիւլիւք Միւէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖԻՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելեցի միջեւ բաճող տոգ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմենեան	10500	Եմիրշիրն	3500
Բէլգրիան	10500	Արբժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալշէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլսմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ֆորթիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալպաշիրն	2300
Ֆիրթինիան	8000	Լէսպիան	2000
Դալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Լավոնիան	3700	Օրբոդ	800
Համինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆոսպիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ. ԼԷՅԼԱՐ ԼԱՆՏՈՒԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը 600

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ

Որքամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Արեւելեցի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սարսոնիա	18900	Քանարոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբիրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2538
Սէրվիա	7392	Ալէքսս	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Բէքմինէն, ընդհանուր վաճառքով Լիվերբուլէն հոս կը սպասուի օգոստոս 4ին։

Դիմել առ. ՅՈՒԼի և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տրուած 1853 սեպտ. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապառնովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Ստանեսի դրամ Ֆր. 270,096,743

Պէրլին Վիքթորիան ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, ոչկամ, ցեկանա թոշակ, և այլն

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրքիոյ ապահովագրական կենտրոնը

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ ողջ ու որբերու համար օժիտ մը, տարեկան փոքր վճարումներով։—(մինչեւ այն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օգեցնալի, երկաթուղիի, թիւնելի և. ա. պարծենքերու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, չարաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ֆրանքի, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս գէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԵՄԻԼ ՉՕԿԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, Թիւ 7, 8, 9։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուս փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլորը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուեր բոլորովին աւելի ակնաշանդ և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ գրաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնառանութեան և միչեւ իսկ պատերազմի տարեն։ Տիեզերական բոլորը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առաջ տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետաձգեալ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով համադրելի վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ թղթատուն կը ուտա չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, պնդելէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագիները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտքեր ալ ունի, որ ոչխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Գլխաւոր Գործակալներ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթալ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիքթորիա խան
Ղալաթիա

ՖՈՔԹԼՕՐ Ե. ԱՐԱԳԵԱՆ

Մանոր առամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիրէ տը Բէրա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Միրզէյի դեղարան Նարատ։ Գիշերակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղաղատոց Հրի 490

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Գոլսոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպրը	3000	Օսայրիս	2250
Թեսնորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիլէտ	1500

Դիմել առ. Ժ. Վ. ՈՒՐԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուրթոլ խան
ՃԷՑՄԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմի Սդրիդ Լիվերբուլ։